Vélemények a „Klímaváltozás és az erdő” című dolgozatomra

dr. Rigó Mihály
aranydiplomás okl. erdőmérnök

2025. X. 15-i dátummal küldtem szét azalábbi, „**Klímaváltozás és az erdő”** című dolgozatomat véleménykéréssel, melyek a magyarul feltett 13 kérdésre vonatkoztak. A jelen dolgozatom ezzel, és az **„Idegenhonos, vagy minek nevezzük?”** című dolgozataimmal együtt értelmezhető. Nem csak a kérdésekkel foglalkozok, hanem az előző dolgozathoz képes új információkat is közreadom.
A beérkezettek pontonként és időrendben:

A klímaváltozás sajátossága

Sokan úgy gondolhatják, hogy a klímaváltozás egy egyszeri történet, mely mindenben teljesen új. Emiatt meglepődnek. **Valójában a Föld teszi a dolgát** akkor is, ha a folyamatok időléptéke nem köthető az emberi generációk idejéhez.

A tudósaink szerint a jégkorszakok jöttek és mentek. A jégkorszakok ráadásul ciklikusak, azaz bizonyos időszakonként természetes módon megjelennek. L. a Milankovic-Bacsák-ciklust!

Szerintük ma is két jégkorszak között vagyunk. Állítják, hogy a két jégkorszak között voltak, lesznek felmelegedő és lehülő időszakok.

Elfogadott dolog, hogy most egy felmelegedő időszaban leledzünk. Ami miatt sajnos száradnak a kocsányos tölgyeink, vagy a magyar mezőgazdaság alkalmatlanná válik pl. a krumpli termelésére.

Könnyebb alkalmazkodni, ha felfogjuk, hogy amit érzünk, tapasztalunk nem egyszeri, vagy egy sosem volt folyamat.

A legjobban akkor teszünk, ha a tétlen csodálkozás helyett több időt nem veszítve alkalmazkodni kezdünkl.

Kicsoda Bill Gates?

„Bill Gates egy **amerikai üzletember, szoftverfejlesztő, feltaláló és filantróp**. Leginkább a **Microsoft** társalapítójaként és korábbi vezérigazgatójaként ismert, de ma már idejét főként a feleségével, Melinda Gates-szel létrehozott jótékonysági alapítványának (Bill & Melinda Gates Alapítvány) szenteli, valamint a globális problémákkal foglalkozik. …

Szerinte **a nettó zéró kibocsátás eléréséhez** új, tiszta energiatechnológiákra van szükség.
Létrehozta a **Breakthrough Energy** nevű kezdeményezést, amely magánbefektetőkkel támogatja a tiszta energiaforrások kutatását, fejlesztését és piaci bevezetését.
Támogatja a szén-dioxid-megkötési technológiákat is.
Könyv: írt egy könyvet a témában, **"Hogyan kerüljük el a klímakatasztrófát?"** címmel …"
https://gemini.google.com/app/bee9a0e7e4115eae?hl=hu
Mellesleg dollármilliárdos, aki az IPCC-t is szponzorálja.

„**Klíma-érdekeltség és befektetés:** Bill Gates régóta aktív szereplő a klímaváltozás elleni küzdelemben. Létrehozta például a **Breakthrough Energy** szervezetet, amelynek célja az innováció felgyorsítása a tiszta energia területén a 2050-es nettó nulla kibocsátás elérése érdekében. **Ezen a területen végzett tevékenységei érintik az IPCC jelentéseiben foglalt célokat és forgatókönyveket, amelyek a klímaváltozás tudományos alapját adják.**

- **Adaptáció és fejlesztés finanszírozása:** A **Bill & Melinda Gates Alapítvány** **jelentős összegeket fektet** az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást segítő kezdeményezésekbe …
- **Stratégiai különbségtétel:** Gates időnként **eltérő stratégiai hangsúlyt** javasol. Legutóbbi írásaiban (**2025. október, a COP30 előtt**) azt szorgalmazta, hogy **a globális klímastratégia fókuszát a kibocsátáscsökkentésről** (amit az IPCC és más klímaszervezetek hangsúlyoznak) **inkább az emberi szenvedés csökkentésére, a szegénység és betegségek megelőzésére, valamint az alkalmazkodásra helyezzék**. Ezzel az állásponttal vitát generált, mivel néhány klímaaktivista és vezető (például Mary Robinson) szerint ez hamis választást kínál a fejlődés és a klímavédelem között, és **alááshatja a kibocsátás csökkentésére irányuló erőfeszítéseket**, amelyek kulcsfontosságúak az IPCC által meghatározott hosszú távú célok eléréséhez.

https://gemini.google.com/app/0d262881b0312121?hl=hu

Mi az az IPCC?

„Az IPCC az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (angolul: Intergovernmental Panel on Climate Change) rövidítése.
Mi az IPCC és mi a feladata?
Az IPCC a vezető nemzetközi testület az éghajlatváltozás értékelésében.

Alapítás: 1988-ban hozta létre a Meteorológiai Világszervezet (WMO) és az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP).
Tagok: 195 tagállam (országkormány).
Célja: rendszeres, átfogó és hiteles tudományos értékeléseket nyújtson a politikai döntéshozók számára az éghajlatváltozással kapcsolatban. Ez az információ felhasználható az éghajlat-politika kidolgozásához.
Fő tevékenységei: jelentések készítése
Az IPCC nem végez saját kutatást és nem ellenőrzi az éghajlattal kapcsolatos adatokat. Ehelyett tudósok ezrei önkéntes alapon értékelik és foglalják össze a világon publikált és szakmailag ellenőrzött (peer-reviewed) tudományos és technikai irodalmat.
A legfontosabb kiadványai a következők:
Értékelő Jelentések (Assessment Reports): Ezek a legátfogóbb jelentések, melyek több évente jelennek meg, és összefoglalják az éghajlatváltozás okaival, hatásaival, jövőbeli kockázataival, valamint az alkalmazkodási és mérséklési (enyhítési) lehetőségekkel kapcsolatos tudományos, technikai és társadalmi-gazdasági ismereteket.
Ezeket a jelentéseket három fő munkacsoport készíti:

- I. munkacsoport: az éghajlatváltozás fizikai tudományos alapjai.
- II. munkacsoport: hatások, alkalmazkodás és sebezhetőség.
- III. munkacsoport: az éghajlatváltozás mérséklése (a kibocsátások csökkentése).

Különjelentések (Special Reports): kiemelt, sürgős témákról készülnek (pl. a 1,5 °C-os globális felmelegedés, az óceán és a krioszféra).
Módszertani Jelentések (Methodology Reports): útmutatást adnak a nemzeti üvegházhatású gázok jegyzékének elkészítéséhez. …

Az IPCC-t 2007-ben Nobel-békedíjjal tüntették ki Al Gore-ral közösen, a klímaváltozással kapcsolatos tudás terjesztéséért és az arra való felkészülésért.”
https://gemini.google.com/app/0d0c34cee3195485?hl=hu
Ez a szervezet felelős a mai hangulatunkért, a klamaszorongásért, mely sokaknál fizikai és lelki tüneteket is kivált.

Bill Gates KORÁBBI véleménye a klímaváltozásról a mesterséges intelligencia szerint

„Bill Gates **korábbi** véleménye a klímaváltozásról – különösen a 2020-as évek elején kiadott könyve és a kapcsolódó nyilatkozatai alapján – arra fókuszált, hogy **a klímaváltozás súlyos, kritikus globális probléma**, amit **haladéktalanul** kezelni kell.

Fő állításai korábban:

- **A klímaváltozás tragikus következményekkel járhat**, amelyek még a COVID-19 világjárvány okozta krízisnél is rosszabbak lehetnek.
- **Az emberiség fő célja a zéró nettó szén-dioxid-kibocsátás (zero emission) elérése**.
- Ennek eléréséhez **hatalmas innovációra** van szükség, főként az energiatermelés, a közlekedés, az ipar, a mezőgazdaság és a hűtés-fűtés területén.
- Sürgette a kormányokat és a magánszektort, hogy **ötszörözzék meg** a tiszta energiával kapcsolatos kutatás-fejlesztési (K+F) befektetéseket."

https://gemini.google.com/app/09e5ad46f5684c73?hl=hu

Nekem úgy tűnik, hogy sajnos sokan beragadtak ebbe a világba.

Bill Gates LEGÚJABB véleménye a klímaváltozásról a mesterséges intelligencia szerint

„Bill Gates legutóbbi, nagy visszhangot kiváltó véleménye a klímaváltozásról a következő kulcsfontosságú pontokat tartalmazza:

- **Stratégiai váltás szükségessége: Úgy véli, hogy a globális klímastratégiának egy "stratégiai fordulatra" van szüksége, amely eltávolodik a kibocsátáscsökkentési rövid távú célok túlzott hangsúlyozásától**, és inkább az **emberi jólétre, a szegénység és a betegségek megelőzésére** fókuszál.
- **Nem "világvége" forgatókönyv: Kijelentette, hogy a klímaváltozás nem fogja elhozni az emberiség pusztulását**, és hogy az emberek a Föld legtöbb részén képesek lesznek élni és boldogulni az előre látható jövőben. **Szerinte a "világvége-szemlélet" eltúlzott és káros pánikot kelt.**
- **Alkalmazkodás és szegény országok:** Gates hangsúlyozza, hogy bár a klímaváltozás súlyos következményekkel jár, különösen a **legszegényebb országok számára**, nem ez a legnagyobb, hanem a **szegénység és a betegségek**. Ezért a fejlesztési segélyek forrásait inkább ezekre a területekre kellene fordítani, ezzel is növelve a legsebezhetőbb régiók alkalmazkodóképességét.
- **Innováció és hosszú távú megoldások:** Továbbra is hisz a **tudományos innovációban** mint a klímaváltozás elleni küzdelem kulcsában. Optimista az olyan zöld technológiák fejlődését illetően, mint az olcsó nap- és szélenergia, és támogatja a kibocsátáscsökkentést, de úgy véli, hogy a hangsúlyt a hosszú távú megoldásokat biztosító technológiákra kell helyezni.

Összefoglalva: Bill Gates nem tagadja a klímaváltozás tényét és súlyosságát, de **kevésbé apokaliptikus nézeteket képvisel**, és **javasolja a globális források átcsoportosítását** a **szegénység és a betegségek elleni küzdelemre**, valamint a **klímaváltozáshoz való alkalmazkodás** segítésére, különösen a fejlődő országokban. Ezzel az álláspontjával megosztotta a tudományos és klímaközösséget."
https://gemini.google.com/app/66246371d7474c71?hl=hu

Nekem úgy tűnik, hogy sokan nem vették észre ezt a lényegi változást, és kitartóan nyomatják a régit.

1. az alapfogalmak; azaz a klímazónák, mint alapfogalmak

2025. X. 20. Szalai Károly úr, csoportvezető, Stratégiai, Vidékfejlesztési és Erdőgazdálkodási Igazgatóság, NAK

„Igen, a határtermőhelyeken álló erdőterületek esetében több, erdőmérnöki és tudományos munka eredményeként kimunkált lehetőséget kell biztosítani, amelyek között a választásra elsősorban a tulajdonos jogosult:

- erdő helyett füves, füves cserjés vagy füves, **cserjés és fás puszta** fenntartása, (nálam: erdős-sztyepp-RM)
- aktív erdőgazdálkodás folytatása a megváltozott klímaviszonyok között életképes, de a környező területekre nézve nem kockázatos fafajokkal, változatokkal vagy származásokkal, illetve technológiákkal."

2025. X. 25., Dr. Mátyás Csaba úr, okl. erdőmérnök (Tharandt, Szászország, NDK), ny. egyetemi tanár, akadémikus (2004.)

A Magyar Szemle 2019-es 9-10. számából vett idézetek.

„A xeric limit **a fátlan sztyep** és az erdővegetáció határa a kontinentális síkvidéken. A fogalmat a szerző vezette be a nemzetközi tudományos világba."

Nagyon fontos, hogy sztyeppe jelzője a **FÁTLANSÁG!**

„A **fátlan puszta** eddigi jelenléte az Alföldön elsődlegesen nem klimatikai, hanem emberi hatások következménye."

A FÁTLAN puszta!

Érezhető, hogy a gond főleg a sztyepp és az erdős-sztyepp fogalmával van. Rendkívül fontos lenne ezek egyértelmű definiálása, mivel ezek lesznek a közeljövőnk legnagyobb területű kategóriái. Valószínű, hogy a sztyepptől lefelé lévő klímakategóriákat már helytelen erdészeti klímakategóriának nevezni, mivel ezek fátlanok.

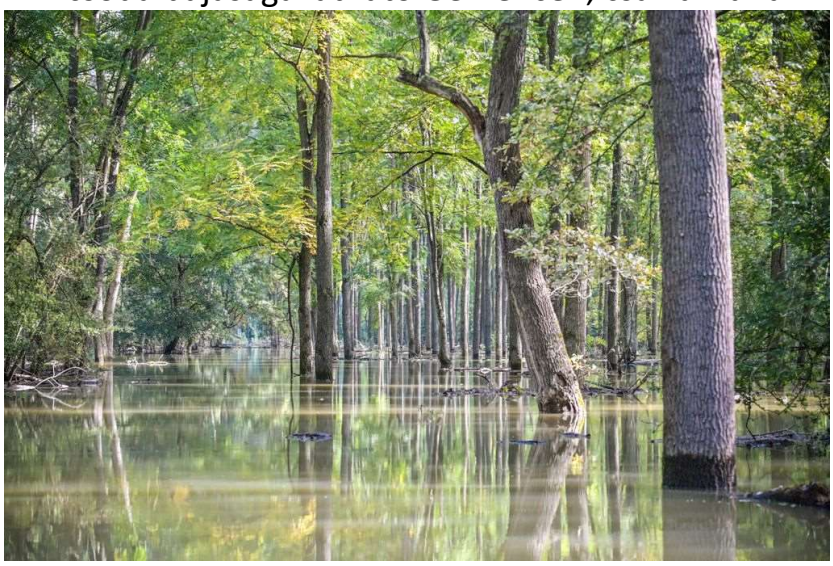
Valószínű, hogy kell egy önkényes határt megszabni arra, hogy meddig sztyepp valami, vagy mennyitől erdős-sztyepp, 1 db fa/ha, 10 db fa/ha, 100 db fa/ha

értéktől, mert ezek az alapelemek is mozaikosan foglalják el az Alföldünket, tisztán és köztük átmenetekel.

Az erdei klímazónák közül javaslom kihagyni azokat, melyek az erdő létére alkalmatlanok, tehát az erdős-sztyepp alattiakat. Mint klímazónák természetesen megmaradhatnak.

Lesz-e öntözött erdő?

Ha a vízügy a Duna és a Tisza árvizeit gravitációsan szétteríti majd az Alföldön (beleértve a Homokhátságot is, ahol előbb a vizet a Homohátság gerincére fel kell szivattyúzni egy közbülső tározóba) az Alföld egy része TÖBB vízhez juthat.
Így lecsökkenhet majd ezen területekkel a aszállyal sújtott terület, azaz a sztyepp területe. Ott az erdő is öntözhetővé válik.
A többlet vizet kapott területen viszont már megélnek a fafajlista fafajai, tehát az a terület már nem fátlan puszta, már nem sztyepp, hanem minimum erdős-sztyepp.
Nem rendszeridegen az öntözött erdő, mert előképe az ártéri erdő. A természetnek micsoda bujasága látható Gemencen, csak a Duna vize miatt!

https://magyarnemzet.hu/galeria/igy-nez-ki-a-gemenci-erdo-az-arviz-utan/1

Csak gazdaságossági számítás kérdése, hogy megéri-e az erdőtelepítés, hiszen a korábbi vízhiány mesterségesen csökken. A sztyeppből erdős-sztyepp vagy erdő lesz? Az öntözés a száraz klímát módosító tényező lesz?
Mind az ártéri erdő, mind az öntözött erdő vize a Dunából vagy a Tiszából jön.

Nem bírtam ki, hogy a két kritikus alapfogalomról ne érjek definíciót a mesterséges intelligenciától, a Google Geminitől. Íme:

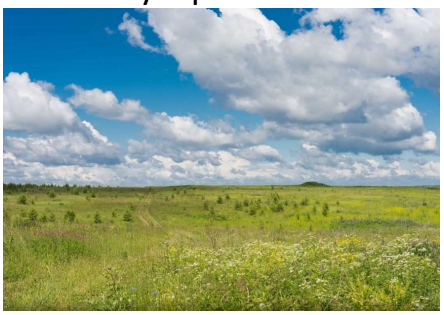
A sztyepp

„A főbb jellemzői a következők:

- **Növényzet: Fás szárú növényekben szegény, túlnyomórészt füvek, füves növények és lágyszárúak borítják.** Nincsenek nagyobb erdők, csak a folyóvölgyek mentén fordulhatnak elő kisebb facsoportok.
- **Éghajlat:** Jellemzően **száraz vagy félszáraz**, **kontinentális éghajlat** nagy hőmérsékleti ingadozással a nyár és tél között, valamint kevés csapadékkal. **Ez a kevés csapadék akadályozza a fák elterjedését**.
- **Talaj:** A sztyeppéken alakul ki a híresen **termékeny fekete föld** (csernozjom).

A sztyeppek hatalmas, sík vagy enyhén dombos területeket borítanak, és történelmileg fontos szerepet játszottak, mint nomád népek otthona (pl. a magyarok is a sztyeppékről érkeztek).
https://gemini.google.com/app/d6f44fb4100df2f7?hl=hu

Hozzá ezeket a fényképet mutatta:

Érdekes, hogy a talajaként a legjobb termőképességű csernozjomot adja meg, mely a Homokhátságon véletlenül sem jellemző (többszörös a hátrány).
Nagyon Alaposnak tartom az erdészeti klímazóna fogalmát, maradjon is meg ez klímazónaként, melybe a talajtant sem keverném bele.

Erdős-sztyepp=
„… átmeneti zónát képez a **zárt erdő** és a **fátlan füves puszta (sztyepp)** között.

- **Jellemzők:** A zonális vegetációja a **füves tisztásokkal váltakozó, nyílt lombkoronaszintű erdő**.
- **Klíma: Szemi-arid** (félszáraz) éghajlaton alakul ki, ahol **a csapadék nem elegendő a zárt erdő fenntartásához,** de több a fátlan pusztához képest.
- **Társulások:** Típusos növénytársulása a **nyílt száraz tölgyes** alkotta erdős sztyepp (Magyarországon például a tatár juharos lösztölgyes).
- **Magyarországon:** Hazánkban is meghatározó tájelem, az **eurázsiai erdős sztyepp öv legnyugatibb határát** a Kárpát-medence területén éri el. Ide tartozik az Alföldek túlnyomó része és a középhegységek déli lábainak egy része.

Röviden: **olyan táj, ahol az erdőfoltok és a füves puszták mozaikosan váltakoznak a kontinentális, félszáraz éghajlat miatt.”**

https://gemini.google.com/app/ba5476b8a1dc6851?hl=hu

Nem fogadhatnánk el ezeket a meghatározásokat?

Érdekes, hogy mindkét kategóriában a víz, a víz hiánya a meghatározó elem!

Emlékeztetőül: a világ legnagyobb sivataga virágos kertté válik, ha kicsit több eső éri.

Mi az őshonos fafaj?

„Az **őshonos fafaj** (vagy honos faj) az a fafaj, amely **nem mesterséges betelepítés** vagy behurcolás eredményeként került az adott területre, és az ottani társulások, erdők **természetes eleme** lett, általában már **legalább kétezer éve** jelen van.

Ez azt jelenti, hogy:

- A faj a földtörténeti korok során alakult ki a kontinensünkön, vagy természetes úton jutott el ide (pl. a Kárpát-medencébe).
- Az adott régió erdei élővilága, beleértve a gombákat, növényeket és állatokat, **alkalmazkodott** hozzá.

Fontos megkülönböztetni a **tájidegen** fogalmától: az őshonos fafaj is lehet tájidegen, ha olyan termőhelyre telepítik, ahol természetesen nem fordulna elő (pl. az erdeifenyő az Őrségben őshonos, de a Nagyalföldön tájidegennek számít).”

https://gemini.google.com/app/5d640bcac0845517?hl=hu

Miért kell görcsösen ragaszkodni ehhez a fogalomhoz? Miért nehezítik meg ezzel a munkát? Az új klíma tűrésének képességét javaslom az első helyre tenni.

Mi az idegenhonos fafaj?

„**Az idegenhonos fafaj** egy olyan fafaj, amely **távoli tájakról származik**, és **nem a Kárpát-medence területén fejlődött ki,** hanem mesterséges beavatkozás (betelepítés, behurcolás) eredményeként került oda.

Főbb jellemzői:

- **Eredet:** Általában Észak-Amerikából, Közép- és Kelet-Ázsiából vagy más kontinensekről származik.

- **Behurcolás/Betelepítés:** Nem természetes úton vált a helyi élővilág részévé. A legtöbb esetben gazdasági (pl. faanyag-termelés, mint a fehér akác) vagy védelmi céllal telepítették be.
- **Invazív/Özönfaj:** Az idegenhonos fafajok egy része úgynevezett **invazív** vagy **özönfaj**. Ezek olyan fajok, amelyek:
- Képesek gyorsan és tömegesen elterjedni.
- Versenyelőnyük van az őshonos fajokkal szemben (pl. nincs természetes ellenségük).
- Felboríthatják a helyi ökológiai egyensúlyt, kiszoríthatják az őshonos fajokat, és károsíthatják a természetvédelmi területeket.
- **Példák idegenhonos fajokra Magyarországon:** fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), fekete dió (*Juglans nigra*), nemes nyárak."

https://gemini.google.com/app/69511c4afd3733f3?hl=hu

2. az alapfogalmak használata

A sztyepp kategória tartalma ma a hazai gyakorlatban pontatlan. Ma sokféle tartalmú. Aki megnézi, itt bizonytalanság érezhető. Ez megengedhetetlen, mert mindenki mást ért a fogalom alatt.

3. a sztyepp és az erdős-sztyepp területek legvalószínűbb méretének lehatárolása

Rendkívül fontos lenne. Hiszen a sztyepp területeket ki kellene vonni az erdészeti igazgatás köréből. Az erdős-sztyepp pedig egy teljesen új erdészeti fogalom, melynek erdőgazdálkodása valószínűen teljesen más lesz, mint a zárt, a záródó erdőknek! Érdekes, hogy miért mondanak mindig „zárt erdőt". Ez agy egy túlhatározott fogalom, hiszen et erdő fogalmának lényeges eleme a zártság.

2025. X. 28. Dr. Pájer-Gálos Borbála úrhölgy, egyetemi docens, Erdőmérnöki Kar, Környezet- és Természetvédelmi Intézet

„A különböző feltételezések, forgatókönyvek szerint a jövendőbeli, a közeljövő erdős sztyep és a sztyep területe Magyarországon más és más méretű lesz.
Meghatározhatók ezek a területek a legvalószínűbb forgatókönyv szerint? Azaz meghatározható az országon belül a legvalószínűbb nagyságú erdős sztyep és sztyep terület?"

„Itt a legelső kérdés, hogy mi a legvalószínűbb klímaforgatókönyv. Nagyon sok ilyen forgatókönyv van, régebbiek, a publikációim óta már újabbak is, pesszimistábbak, túlzóan optimisták. Klímás berkekben nem foglalnak állást abban, hogy melyik ezek közül a legvalószínűbb, és ezt nagyon nehéz lenne megmondani. Azért is, mert a forgatókönyvek közül egyik sem egy biztos, valós jövőképet mutat. Mindegyik rengeteg feltételezésen alapul (jövőben várható

kibocsátások, energiahasználat, népességi mutatók alakulása, gazdaság fejlődése, politika, stb).”

„Egy biztos: a mért adatok jelenleg azt igazolják, hogy minden erőfeszítés ellenére az üvegház gázok légköri koncentrációja nő és nem csökken, a felmelegedés folytatódik, tehát nem a 2 °C-os és főleg nem a 1,5 °C-os nagy klímacél megvalósulása felé mutatnak a jelenlegi tendenciák. Tehát úgy néz ki, hogy a pesszimistább klímaforgatókönyvek tűnnek most a valószínűbbnek, de ezt lehetetlen számszerűsíteni és tudományosan megalapozott állást foglalni abban, hogy melyiknek pontosan mekkora a valószínűsége. Ezért szokták a klímakutatók ehelyett inkább a "lehetséges változás tartományát" megadni. Ezt nyilván a gyakorlati szakemberek kevésbé szeretik. Mert ebből az is adódik, hogy az erdős sztyep és sztyep területnagyságokra is egy várható tartományt lehet megadni. (Még egyetlen klímaforgatókönyv választása esetén is adódik egy bizonytalansági tartomány, amit a különböző modellek eltérései, bizonytalanságai okoznak.)”

„Összegzésképpen: olyasmi állításokat lehet tenni, hogy ha kismértékű a klíma változása, az erdős sztyep területe a század közepéig x-y % os lehet. Viszont ha nagyobb mértékű a felmelegedés-szárazodás, akkor akár z-w % is lehet. Én egyébként egy cikkben már azt is elemeztem és leírtam, hogy **az erdők szempontjából még a legoptimistább klímaforgatókönyv (tehát a legkisebb változások) esetén is** olyan mértékű lehet a melegedés okozta szárazodás, aszálygyakoriság növekedés, ami az érzékeny fafajok esetén **drasztikus hatások**kal (akár mortalitással), következményekkel is járhat. Tehát az alkalmazkodás és azonnali cselekvés mindenképpen szükséges.”

„Emellett azt is gondolom, hogy ha felkészülni szeretnénk és alkalmazkodási stratégiát alkotni, akkor a legrosszabbra (vagy a rosszabb irányra) kell készülni, és ezzel tervezni (hasonlóan ahhoz, mint ahogyan a mérnökök is mindig a legnagyobb klímakockázatra méreteznek).”

Mivel a sztyepp, a félsivatag és a sivatag az erdőnek szóba sem jön, e kategóriák erdészetileg közömbösek. Egyes szerzők szerint azonban még ezen kategóriák is elő fognak hazánkban fordulni. Csak ki kell venni az erdőterületek közül.

4. az erdészeti fajtalista szerepe

Megújítása folyamatosan lenne elképzelhető. Hiszen meg kellene előzni a lehetséges új fafajok vizsgálatának.

2025. X. 27. Mocz András úr, erdőkért felelős helyettes államtitkár, Agrárminisztérium

„Arról, hogy száradnak az erdők már korábban Mocz András, erdőkért felelős államtitkár is beszélt . A klímaövek tolódnak, **új fafajokban kell gondolkodnunk**

– mondta Mocz András. Megjelent például az úgynevezett sztyeppklíma, **amelyet korábban az erdészeti kategóriák nem is ismertek.** Emiatt a jövőben olyan szárazságtűrő fajokat kell telepítenünk, amelyek délebbi régiókból származnak, de itt is megállják a helyüket.”

„**Az őshonos fafajok hosszú távú túlélése így kétségessé válik**. A prognózis szerint a gyertyános-tölgyes erdők szinte eltűnnek, a cseres-tölgyesek is csak kis foltokban maradnak meg, és **a vármegye (Somogy-RM) jelentős része az erdősztyepp klímakategóriába kerül, ahol a sztyeppklíma és a fátlan sivatagi jelleg is meg fog jelenni.”**

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/somogyban-is-megkezdodott-az-erdok-szaradasa

Tényleg? Most akkor az erdészeknek harcolni kell ezen új fajok ellen vagy használni kell azokat? Az őshonossal, vagy nem csak őshonossal vita naponta, a végtelenségig újra eljátszható, csakhogy ebből sem lesz megoldás.

Az őshonosság egy felesleges terhe a szakmának. Miért és meddig akarják még cipelni. Helyette sokkal értelmesebb lenne a tűrőképességet használni. Hiszen vannak őshonosok, melyek NEM tűrőképesek és vannak NEM őshonosok, melyek viszont tűrőképesek.

Az erdészeti fafajlistától függ a sztyepp fogalma, hiszen a fafajlistában lévő fafajok nem tudnak megélni a területen, így lesz az sztyeppnek nevezve.

Ha viszont találnak a világban olyan fafajt, amely KÉPES megélni ott, amit eddig sztyeppnek neveztek, akkor az már nem marad fátlan füvest terület, hanem minimum erdős—sztyepp. Tehát a talált fafajok miatt ez eddigi sztyepp terület csökken. Ha csökkenteni akarnánk a sztyepp területét, akkor nagy érdek fűződik az eddigieknél igénytelenebb fafajok megtalálásához.

„Az idős faállományok védelmében spontán elszaporodott nyugati ostorfa ….

A fafaj sűrűn felverődött egyedei ugyanis a klímaváltozásra látszólag fittyet hányva vidáman zöldellenek (jelenleg éppen sárgállanak) a kiszáradt vagy száradófélben lévő fenyves és szürkenyaras faállományok alatt."

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/iismet-a-del-alfoldon-jartak-az-erdeszeti-klimaadaptacios-forum-szakertoi

A képen látható a két fafaj nagy életképességi különbsége! Az egyik beteges, a másik egészséges.

Azaz, ami nyilvánvaló: az egyes fafajok igénye nagyon eltérő. A képen szenved a fenyő, hiszen kiszáradó félben van, és a szürkenyár, míg vidáman zöldell az ostorfa! **Senkinek sem jut eszébe bükköt ültetni a Homokhátságra sem!**

Nem nehéz feltételezni, hogy vannak még a erdei és a fekete fenyőnél is tűrőképesebb fafajok. Pedig eddig azt hittük, hogy ezek mindent kibírnak, eltűrnek. **Keresni kell!**

A probléma megoldás módszertana

A célnak megfelelő fafajok kiválasztása egy probléma megoldási feladat. Egy olyané, ahol használhatatlan a matematika, a matematikai vagy mechanikai logika. Nincs olyan szuperszámítógép sem, mellyel ki lehetne számolni a legtűrőképesebb fafajokat. Sőt a mai szellemiség csúcsa, a mesterséges intelligencia, is alkalmatlan erre a feladatra.

Mi marad?

Az ősi próbálkozás, a kísérlet.

Ezért van rendkívüli jelentősége a csemetekerteknek, az arborétumoknak.

A feladat kettős:

- **Meg kell találni a reményt keltő fafajokat.**
- **Majd ezek közül ki kell választani azokat, melyek a legjobban tűrik a szárazságot, a fagyot, melyek képesek fát termelni, melyek a legkisebb káros hatást fejtik ki a növénytársadalom egyéb tagjaira.**

5. az őshonosságról, az alapfogalmakról

2025. X. 16., Dr. habil. Frank Norbert PhD, dr. jur., egyetemi docens úr

„a hatályos természetvédelmi törvényünk (a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény) szerint 8. § (2)

Őshonosak mindazok a vadon élő szervezetek, amelyek **az utolsó két évezred óta** a Kárpát-medence természetföldrajzi régiójában - **nem behurcolás vagy betelepítés eredményeként - élnek, illetve éltek**."

Ez egy nagyon alapos definíció, bár kicsit önkényes. Bárcsak minden használt meghatározás ilyen egyértelmű lenne!

2025. X. 25., Dr. Mátyás Csaba úr, okl. erdőmérnök (Tharandt, Szászország, NDK), ny. egyetemi tanár, akadémikus (2004.)

A Magyar Szemle 2019-es 9-10. számából vett idézetek.

https://magyarszemle.hu/data/Lapszamok/2019/MagyarSzemle_2019_Resz5.pdf

„Szinte valamennyi fontos fafaj tekintetében megállapíthatjuk, hogy előfordulásuk az országhatáron belül éri el életfeltételei határát, és egy lélegzettel azt is meg kell mondani, hogy **nincs őshonosnak tekinthető alternatívájuk.**”

„A xeric limit **a fátlan sztyep** és az erdővegetáció határa a kontinentális síkvidéken. A fogalmat a szerző vezette be a nemzetközi tudományos világba.”
Nagyon fontos, hogy sztyeppe jelzője a FÁTLANSÁG!
„A fátlan puszta eddigi jelenléte az Alföldön elsődlegesen nem klimatikai, hanem emberi hatások következménye.”

A FÁTLAN puszta!

„Az élőhelyek klímájában és az antagonisták szerepében beállt kardinális változások miatt ma már kérdéses, hogy a botanika által korábban optimálisnak talált fajösszetétel helyreállítása **kívánatos-e, lehetséges-e, és a konzervatívan értelmezett őshonosság, természetközeliség koncepcióként használható-e egyáltalán?”**

A homokfásítás „gyümölcsei”, a Bugaci Erdészet példáján:
„Az erdészet 14.663 hektáron gazdálkodik, fafajösszetételében 46 % erdei-, illetve feketefenyvesből, 34 % hazai nyárasból, illetve egyéb lágylombos állományból, 17 % akácosból és 3% tölgyesből, valamint egyéb keménylombos erdőállományból áll, amelyek jórészt **az alföldi homokfásítási törekvések gyümölcsei.”**
Tehát:

erdei és fekete fenyő	46 %	
hazai nyár		34%
akác	17%	
tölgy		3%
összesen:	63%	37%

https://www.kefag.hu/index.php/cegibugac

Ez ugyanolyan hiba, mint a Tisza-szabályozás! Ez is a természet megerőszakolása, mely mindig visszarúg!

Nemcsak a fafajoknál jelentkezik a baj, gondja nem csak az erdészeknek van:.
„A kutatók szerint, ha a jelenlegi felmelegedés üteme folytatódik, 10–15 éven belül az ország területének alig egynegyede lesz alkalmas burgonyatermesztésre, és ott is csak öntözéssel. A pesszimista előrejelzés

szerint századunk végére a magyar burgonya teljesen eltűnhet a termőföldekről.”

https://sokszinuvidek.24.hu/viragzo-videkunk/2025/10/30/magyar-burgonya-eltunhet-klimavalsag-meleg-kartevok/?_gl=1*a35wp7*_gcl_au*ODcyMjU4MzQ4LjE3NjAyODM1ODc.*_ga*MTI1OTg5Nzg1MC4xNzEzNDQ2MDQ4*_ga_WQCPVWN1XZ*czE3NjE4NTg4OTckbzExNyRnMSR0MTc2MTg1OTE5NyRqMjEkbDAkaDE2MzcxNjQx

MTM.

„Ijesztő jövő áll Magyarország előtt, búcsút inthetünk az almának, málnának, kukoricának.”

https://www.blikk.hu/gazdasag/penz/klimavaltozas-magyarorszagon/b9sfcnj

„A burgonya **nem őshonos** faj Magyarországon.

- A burgonya (Solanum tuberosum) eredeti őshazája **Dél-Amerika**, azon belül is **Peru és Chile hegyvidéke**. Ott már körülbelül 7000 éve fogyasztják és mintegy 5000 éve termesztik az őslakosok.
- Európába a 16. században került, miután a spanyol hódítók (például Pizarro expedíciója) hozták magukkal.
- Magyarországra valószínűleg a 17. század közepe táján érkezett, bajor-osztrák közvetítéssel. Igazán elterjedtté csak a 18. század végén, II. József király adókedvezményeinek köszönhetően vált.

Tehát a burgonya egy fontos, de **behurcolt** növény a magyar mezőgazdaságban

https://gemini.google.com/app/a59ca27c50b6330c?hl=hu

„A kukorica **nem őshonos** faj Európában, így Magyarországon sem.

- A kukorica (Zea mays) őshazája **Amerika**, azon belül is valószínűleg **Mexikó és Közép-Amerika** térsége.
- Európába **Kolumbusz Kristóf** utazásai után, a 16. században került, majd onnan terjedt el a világ többi részén is.
- A ma ismert termesztett kukorica az emberi tevékenység (nemesítés) eredménye, és nem képes önmagában szaporodni a vadonban. Őse a Mexikóban és Közép-Amerikában honos teozinte nevű pázsitfűféle.
  A népies nevei is utalnak a származására: a **"tengeri"** elnevezés arra, hogy a tengeren túlról hozták, a **"törökbúza"** pedig arra, hogy a 17. században a Balkán-félszigeten, illetve Törökország felől terjedt el hazánkban.”

https://gemini.google.com/app/4e1a0669d8ff3dc5?hl=hu

„A **málna** (*Rubus idaeus*) a források szerint **Magyarországon őshonos faj**.

- A málna az **Északi féltekén** szinte **mindenhol őshonos** növény, beleértve Európa mérsékelt övi részeit is.
- Több forrás is megerősíti, hogy a málna a **magyar középhegységek egyik legnagyszerűbb őshonos gyümölcse.”**

https://gemini.google.com/app/8d439fe1f270115f?hl=hu

„… őshonos faj a bükk (Fagus sylvatica) Magyarországon, különösen a hegyvidéki területeken.

- A faj európai elterjedési területe a Kárpátokig nyúlik, ami magába foglalja Magyarországot.
- A Bükk-vidék is róla kapta a nevét, mivel a hegységben nagy kiterjedésű, összefüggő bükkösök találhatók, amelyek természetvédelmi szempontból is kiemelt jelentőségűek.

Fontos megjegyezni, hogy bár őshonos, elterjedése nem folyamatos az országban, az Alföldön és az alacsonyabb, szárazabb területeken (ahol az éghajlat kontinentálisabb) a bükkösök már extrazonálisan, csak magasabb fekvésű vagy északi kitettségű helyeken fordulnak elő, és érzékenyebbek a klímaváltozásra.”
https://gemini.google.com/app/763fd5b6d48831a0?hl=hu

„A közönséges **lucfenyő** (*Picea abies*) **Magyarországon csak kis területeken,** elsősorban az Alpokalján (főleg a Vendvidéken, Soproni- és Kőszegi-hegységben) tekinthető őshonosnak, ahol a hűvösebb, páradúsabb hegyvidéki klíma a megfelelő.
Fontos tudnivalók:

- Terjedés: Hazája Észak- és Közép-Európa, leginkább az Alpok és a Kárpátok magasabb régióiban alkot zárt erdőségeket.
- Magyarországi elterjedés: Az ország nagy részén, különösen az Alföldön és az alacsonyabb hegyvidékeken, a lucfenyő **telepített, tájidegen fajnak** számít, bár a bükkös klímán lévő telepített állományokban néhol megfigyelhető az újulat is.
- Klímaérzékenység: A lucfenyő a magashegységek hűvösebb, nedvesebb klímáját kedveli, ezért a klímaváltozás, az egyre melegebb és szárazabb hazai viszonyok miatt a telepített állományok **veszélyeztetettek** Magyarországon.
  Tehát a "luc" (közönséges lucfenyő, *Picea abies*) **nem az egész országban**, hanem csak a **nyugati határszél egyes területein** őshonos, de sokfelé ültették gazdasági szempontok miatt.”

https://gemini.google.com/app/cc7fe7db5d0d1055?hl=hu

„Az **alma** (*Malus domestica*), a ma termesztett fajta, **nem őshonos** Magyarországon, és nem is Európában.

Az alma eredete

- A termesztett alma (Malus domestica) vad őse, a ***Malus sieversii***, **Közép-Ázsiából**, a Tien-san hegység erdeiből származik (főként a mai Kazahsztán, Kirgizisztán és Tádzsikisztán területe).

- A háziasítása és termesztése évezredekkel ezelőtt kezdődött Ázsiában, majd a Selyemúton keresztül jutott el Európába.
- Az európai területeken kereszteződött a helyben őshonos vadalma fajokkal (például az Európában is honos ***Malus sylvestris***-szel), ami hozzájárult a mai fajták sokszínűségének kialakulásához.

  A magyarországi vadalma
- Magyarországon és Európa nagy részén őshonos a **vadalma** (*Malus sylvestris*). Ez a faj a nemes alma közeli rokona, és a genetikája is szerepet játszott a ma ismert *Malus domestica* fajták létrejöttében.
- Bár az almafa (és a vadalma) már a **honfoglaló magyarok** körében is ismert volt, a ma legelterjedtebb termesztett fajták nem hazai eredetűek, hanem behozottak és nemesítettek. Azonban léteznek **régi, történelmi magyar almafajták** (pl. Batul, Húsvéti rozmaring, Éva), amelyek a Kárpát-medencei viszonyokhoz alkalmazkodtak, és fontos részei a hazai gyümölcskultúrának.

Összefoglalva: a széles körben termesztett **házi alma (*Malus domestica*) nem őshonos**, de a rokona, a **vadalma (*Malus sylvestris*) igen**."

https://gemini.google.com/app/9f652ca6c4f9c610?hl=hu

„A fekete fenyő (*Pinus nigra*) **nem őshonos** Magyarországon.

- Eredeti élőhelye: A fekete fenyő őshazája **Kis-Ázsia és Délkelet-Európa**, de megtalálható a mediterrán térség és Közép-Európa hegyvidéki területein is (pl. Balkán-félsziget, Ausztria, Olaszország, Spanyolország, Észak-Afrika). Hozzánk legközelebb az Al-Dunánál (Déli-Kárpátok, Herkulesfürdő környéke) és a Bécsi-medencében fordul elő természetes állományokban.
- Magyarországi elterjedése: Hazánkba a **19. század végén** kezdték el telepíteni (főleg a *Pinus nigra var. austriaca* változatát) a **kopár területek fásítására** (pl. dolomitkopárok, alföldi homoktalajok), mivel jól bírja a száraz, meszes talajokat és segített a futóhomok megkötésében. Ma is telepített állományokban fordul elő, és mivel **tájidegen fajnak számít**, a védett területekről sok helyen igyekeznek kiszorítani.

  Egyes források említik, hogy **Kőszeg környékén** esetleg őshonos lehet az osztrák feketefenyő (*Pinus nigra 'Austriaca'*), de az általánosan elfogadott álláspont szerint Magyarország határain belül nem őshonos faj.

https://gemini.google.com/app/ca4fbfc06bd6639c?hl=hu

A fekete fenyő nagy területen telepítése mutatja, hogy az erdészek milyen gyorsan a sutba dobják az őshonosságot. Nem ez az első eset az őshonossági elv figyelmen kívül hagyására!

„Az **erdei fenyő** (*Pinus sylvestris*) **őshonos** fafaj Magyarországon.
Őshonosság Magyarországon

- Az erdei fenyő a **tűlevelűek közül az egyetlen, melynek őshonossága a legszélesebb körben elfogadott** hazánkban.
- Természetes módon fordul elő, elsősorban a **Nyugat- és Dél-Dunántúlon** (pl. Dél-Somogy, Zselic), a **Dunántúli-középhegység egyes részein** (pl. a híres Fenyőfői-ősfenyves a Bakonyalján), valamint a **Sátor-hegység** határszélein.
- Az ország más részein lévő nagyobb erdeifenyő állományok jelentős része telepített.
  Elterjedés
- Az erdei fenyő az egyik legelterjedtebb fenyőfaj Eurázsiában, elterjedési területe hatalmas, Skandináviától Szibériáig és a Kárpát-medencéig terjed.

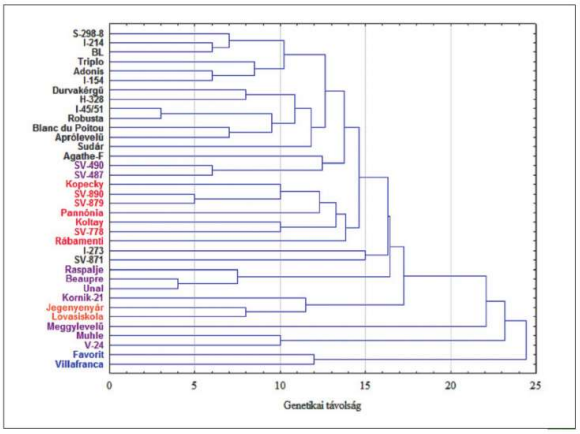
https://gemini.google.com/app/24f119a10ea4c881?hl=hu

A fentiekből egyértelmű, hogy a Magyarországról eltűnő fajok egy része őshonos, más része nem őshonos. Érezhető, hogy az őshonosság fogalma mesterkélt. A honfoglalók általi ismertség sem menti meg az almát!
A tűrőképesség tehát NEM ezektől függ!

2025. X. 26. Tölgyesi Csaba PhD úr, MTA-SZTE 'Momentum' Applied Ecology Research Group, csoportvezető, Ökológiai Tanszék, Szegedi Tudományegyetem
„A dolgozatban szereplő préri, sztyepp és pampa élőhelyek sem szélfútta sivatagok, a lágyszárú vegetáció is ugyan olyan jól köti a homokot, mint a fás, ha nem legeltetik túl... Nagy profit nem várható tűlük, de extenzív legeltetésre, ökoturizmusra, méhészetre stb. alkalmas. Vagy legyen itt a napelempark a max aranykoronás szántó helyett.”
„E lehetőségek kihasználásával még új fajok és fajták behozatalára sem feltétlenül van szükség, de természetesen, ahogy a dolgozatban szerepelt, arra is van lehetőség, még ökológus-természetvédő szemmel is. Az élőhely-restaurációban ezt "assisted migration"-ként ismerjük, de óvatosan kell csinálni. Amire fontos figyelni, hogy ne robbantsunk be egy újabb növényi inváziót, melyre pl. az ostorfa esetén sajnos reális veszély van, míg mondjuk egy déli elterjedésű tölgy faj vagy változat már kevésbé kockázatos.”

6. az arborétumok szerepe
   Hatalmas tartalékaink. Szerepüket újra kellene értékelni. Az arborétumokban lévő fafajok listáját minél előbb el kell készíteni mindazon helyeken, ahol ez estleg hiányos. Hiszen csak ezután indulhat el az alkalmasok kiszűrése.

7. az erdészeti genetika szerepe
   Társszakma tudományával együtt megoldandó feladat!
   2025. X. 25., Dr. Mátyás Csaba úr, okl. erdőmérnök (Tharandt, Szászország, NDK), ny. egyetemi tanár, akadémikus (2004.)
   A Magyar Szemle 2019-es 9-10. számából vett idézetek.
   „Az erdő, a fafajpopulációk természetes alkalmazkodásának több lehetősége van: ha a populáció kellően változatos génkészlettel rendelkezik, a szelekció révén a rátermett egyedekből ellenállóbb utódnemzedék jöhet létre, természetesen a faji toleranciahatáron belül.” –mondja, aki bevezette az erdészeti genetika és ökológia soproni oktatását!
   Annak idején az Erdőmérnöki Kar Növénytan Tanszéken Nemky Ernő professzor még a T. D. Liszenko féle „genetikát” hazudta nekünk a szellem csúcsaként, aki ukránként többek közt az Állami Sztálin Díj háromszoros kitüntetettje volt, de természetesen semmi köze sem volt a genetikához már akkor sem. Me ez a genetika paródiája.
   https://hu.wikipedia.org/wiki/Trofim_Gyenyiszovics_Liszenko

„A vizsgált 36 nyárfa genotípus genetikai dendrogramja genetikai távolságuk alapján”
https://www.researchgate.net/publication/304284949_NYAR_GENOTIPUSOK_AZONOSITASA_DNS_UJJLENYOMATUK_ALAPJAN_-_IDENTIFICATION_OF_POPLAR_GENOTYPES_BASED_ON_DNA_FINGERPRINTING_METHOD

Nehezen érthető?

   2025. X. 29. Dr. Bordács Sándor úr, a MATE egyetemi adjunktusa
   A tölgy specialista sikeres osztrák-szlovén-magyar együttműködés részese.
   https://www.heol.hu/helyi-kozelet/2025/10/bordacs-sandor-tolgyek-klimavaltozas-podcast

8. a vadállomány hatása
   Társszakma tudományával együtt megoldandó feladat!
   2025. X. 20. Szalai Károly úr, csoportvezető, Stratégiai, Vidékfejlesztési és Erdőgazdálkodási Igazgatóság, NAK
   „Igen, a vadhatás normalizálása elsősorban politikai kérdéskör. Viszont a Fórum keretei között sikerült először az ágazatnak nyilvános, kollektív állásfoglalásban megerősítenie azt, hogy a vadhatás az erdők az erdőgazdálkodás fenntartásában is akadályozó tényező. Amióta én belelátok a folyamatokba, ezt a problémakört

a mi ágazatunkban inkább a szőnyeg alá seperjük, mint felvállalnánk. Emiatt is, amíg látjuk értelmét, a Fórum keretei között is igyekszünk elősegíteni a problémakör általában valóban reménytelennek tűnő megoldását.”

2025. X. 27., Kovács Ferenc úr, az Agrárminisztérium vadgazdálkodási főosztályának vezetője

„Ugyanakkor a jelenlegi vadállomány mellett – és ezt a fórum is egyértelműen megállapította – ez az alkalmazkodás nem lesz biztosított, szögezte le a szaktárca osztályvezetője. Évek óta hangsúlyozzuk, hogy a mennyiségi vadgazdálkodás helyett a minőségi vadgazdálkodást kell előtérbe helyezni. **A jelenlegi nagyvadállományt az erdők nem tudják eltartani.** Ha azonban sikerül a minőségre helyezni a hangsúlyt, az a vadászok számára is hosszú távon kifizetődőbb lesz – összegzett Kovács Ferenc.”

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/somogyban-is-megkezdodott-az-erdok-szaradasa

Na és akkor mi is van? A felismerés már túl kevés? Kinek kell még megszólalni, aki után érdemi válaszlépés indul el. Nem én mondtam, hanem a vadászok csúcsvezetője! Mit tesz a minisztérium? Vélhetően semmit, megáll és szokás szerint nem lép tovább! Az idő pedig megy. Hiába a legfőbb vadász kijelentése, ha a sok a vad, vagy kevés a vad álvita naponta újrakezdődhet.

9. A vizet a tájba

Társszakma tudományával együtt megoldandó feladat!

A vizet visszatartani! A vizet a tájban elhelyezni! Nagyszerű elvek, melyekkel kapcsolatban az erdőmérnöknek semmit sem kell kitalálni, „csak” meg kell valósítani! Fórum kellene a legjobb módszerek bemutatására, elterjesztésére, majd ösztönözni a minél nagyobb mérvű elterjesztést.

A vízügy paradigmát váltott. Tegnap még átok volt az árvíz, ma pedig már áldás, mert ez a fedezet a magyar Alföld nagy vízhiányának pótlására.

2025. X. 20. Szalai Károly úr, csoportvezető, Stratégiai, Vidékfejlesztési és Erdőgazdálkodási Igazgatóság, NAK

„Igen, az ökológiai vízpótlás kérdésköre sem erdészeti ágazati hatáskörbe tartozó tevékenység. Ezen a téren a Fórum egyelőre szinte már be is töltötte a szerepét, hiszen a mi hatásunkra is a mezőgazdasági vízigények mellett az erdők igényeit is sikerült a „zászlóra tűzetni”. Viszont! A kapcsolódó munkacsoportnak jelentős szerepe lehet még az erdőterületeken, erdészeti feladatkörben biztosítható vízmegtartás módszereinek kidolgozásában és jó gyakorlatként történő terjesztésében.”

2025. X. 26. Tölgyesi Csaba PhD úr, MTA-SZTE MTA-DE Lendület Funkcionális és Restaurációs Ökológiai Kutatócsoport, csoportvezető, Ökológiai Tanszék, Szegedi Tudományegyetem

„Eljutott a megkeresése hozzám is, és nagy érdeklődéssel olvastam végig.
Kutatócsoportommal a 2010-es évek vége óta foglalkozunk többek között az alföldi homokvidékek kiszáradásával és erdészeti problémáival. Eredményeinket, miszerint a talajvízszint csökkenéséhez maguk a zárt állományú faültetvények is hozzájárultak, az erdész szakma elutasítóan fogadta, és még jelenleg is azon a véleményen vannak, hogy a száraz területekre való fatelepítés klímavédelmi funkciót lát el."
„Az erdőnek megvan a helye a klímaváltozás elleni védekezésben (azaz a klímavédelemben), de szöges ellentéte, mint a mai hazai gyakorlat. A legszárazabb helyek helyett a domb és hegyvidékeken erózióvédelmi és villámárvizeket mérséklő hatása miatt ahol csak lehet, propagálni kéne pl. marginális szántók és ültetvények helyén. Síkvidéken az árterek rehabilitációjával egybekötve, visszavizesített területeken megintcsak lehetne zárt erdőkben gondolkozni (lásd pl. Gemenc mint referencia) vagy ligetes, agroerdészeti, fáslegelős megoldásokkal élni. A hatalmas többlet párologtató felület és a víznek visszaadott szélesebb ártér csökkenti az árvíz okozta veszélyeket, és az elpárologtatott víz hűtő, klímajavító hatással bírna."
„Ezzel szemben a száraz homokhátságok (Duna-Tisza köze és Nyírség) területén csökkenteni kell az erdő művelési ágban lévő területek arányát, és az abban maradók faborítását.
A talajvízutánpótlódást így lehetne segíteni (a fátlan részeken van mély beszivárgás, a faültetvények alatt gyakorlatilag nincs), és az erdőtulajdonosoknak is megszűnne a pénznyelője.
Sokan mentségül hozzák fel a homoki erdők párologtatásából fakadó hűtő és csapadéknövelő hatást.
Ez viszont sajnos téves, nem úgy működik, mint az árterek és domb- és hegyvidékeink esetén. Ott a máskülönben a folyókba jutó és aztán hasznosítatlanul az országot elhagyó víz elpárolgása történne, ami kedvező, míg a homokhátságok esetén a hátságon belüli mélyedések és a peremterületek felé szivárgó talajvíz tűnik el, amit az ottani növényzet (vizes élőhelyek, gyepek, kukoricás, stb.) párologtatott volna el, azaz nem kárbavesző víz terhére történne, nincs nettó párolgásnövekedés, csak kedvezőtlen áthelyeződés."

A Homokhátság „természetes növényzete erdős sztyepp".

„E növényzeti formáció természetes voltát igazolja a felhagyott erdők fokozatos felnyílása, és az erdős sztyepp fiziognómia kialakulása. Az Ásotthalmi emlékerdő

például az erdészeti tevékenységek 1908-as felhagyását követően felnyílásnak indult, és már a szárazodást megelőzően, az 1950-es években is **nyílt gyepekkel tarkított facsoportokra tagolódott.**”

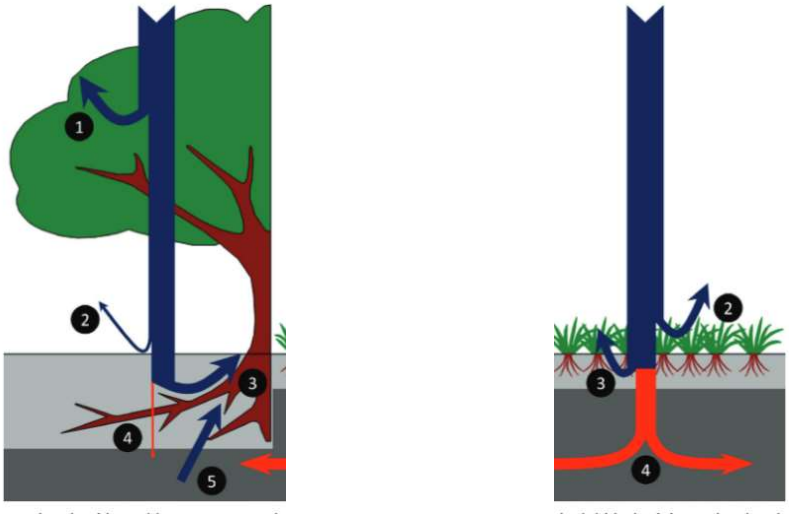
A felnyílás itt ritkulást, ritkítást jelent.

„A török hódoltság során és az azt követő időkben az amúgy is gyér erdők jelentős részét letermelték. Egyes beszámolók szerint több tíz kilométert lehetett megtenni úgy, hogy egyetlen fa sem került az utazó szeme elé.”

„Az őshonos, vagy erdőirtás után másodlagosan kialakult gyepterületeket túllegeltették, mely a talaj erózióját vonta maga után, és így a térség számos pontja nyílt, sivatagokat idéző tájjá alakult. A mozgó homok fenyegette a mezőgazdasági termelést, és közegészségügyi problémákat jelentett a szálló por.”

„Mindez jól mutatja, hogy alapvetően a túl intenzív legeltetés felhagyása járult hozzá a homokmozgások megállításához.”. A cikk alapja a negatív vízmérleg:

Mi történik az erdőben? És mi a réten?

„A Duna-Tisza közi homokhátság száraz erdeinek hidrológiai sémája a beérkező csapadék (fentről induló kék nyilak) útjának nyomon követésével.

1: A fák lombkoronájának intercepciója révén a csapadék egy része elpárolog, míg ilyen veszteség a gyepeken nincs.

2: A lágyszárú és avarszint intercepciója, illetve a talaj párolgása során is távozik némi nedvesség, melynek összesített értéke az erdőkben feltehetően csekélyebb.

3: A talajba jutott nedvesség egy részét a növényzet felszívja és elpárologtatja. **Ennek mennyisége erdők esetén lényegesen nagyobb, mint gyepeken.**

4: **A talajvízbe leszivárgó vízmennyiség** (piros nyilak) erdők esetén minimális, a talajvizet érdemben a gyepeken átszivárgó víz táplálja.
5: Az erdők fái a talajvizet közvetlenül is csapolják, tekintélyes negatív vízmérleget, és a gyepekhez képest alacsonyabb talajvízszintet okozva.

Világosszürke színezés: telítetlen talajzóna; sötétszürke: telített talajzóna."
Látható, hogy a talajvíz szint, a sötétszürke teteje, az erdő alatt mélyebben van, mint a rét alatt. Az erdő tehát jobban kiszárítja a talajt.
„Führer és Járó (2005) egészen pontosan 116 300 ha telepítését tervezte a homokhátság rossz termőképességű szántóinak helyére, mely azonban a jelen tanulmányban **bemutatott hidrológiai megfontolások alapján erősen ellenjavallt.**"
„Tovább rontja a homokfásítás jövőjét, hogy az aktuális klímaprojekciók szerint a 21. század derekára a homokhátság területe szuboptimális **(nem megfelelő, a vártnál rosszabb eredményű -** RM)lesz a fás vegetáció számára, és inkább **sztyeppi klíma válik uralkodóvá, melyen a zárt erdők gazdaságos fenntartása nehezen képzelhető el** (Illés és Fonyó 2016, Mátyás et al. 2018).

A közeljövőben telepített erdők tehát a vágásértettséget aligha érik meg, s így olyan gazdasági haszonnal sem kecsegtetnek, mely a lokálisan érvényesülni kívánó erdőgazdálkodók számára felülírhatná a környezeti terhelést (vö. Gácsi 2021).
A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy a száradozó erdők, különösen a fenyvesek - melyek telepítését újra állami támogatás segíti (http3) – fokozzák a táj tűzveszélyességét a nyári aszályok során, és begyulladást követően jóval pusztítóbb tüzeket várhatunk az esetükben, mint a gyeptüzek kapcsán."

„Mindezeket figyelembe véve, a Duna-Tisza közi homokhátságon új erdők telepítése ökológiai, természetvédelmi, környezetvédelmi, egészségügyi, vagyonvédelmi és gazdasági szempontból sem javasolt."
„A homokhátsági erdők termőhelyeinek gazdasági potenciálja azonban minden szempontból a legalacsonyabbak közé tartozik hazánkban. E területek így a legalkalmasabbak közé tartoznak EU-s kötelezettségünk teljesítéséhez, és az **őshonos erdős sztyepp élőhelyek rekonstrukciója** a korábban felsorolt minden egyéb szempontból is célszerű lenne **a jelenlegi zárt erdők helyén**."
https://ojs.mtak.hu/index.php/termvedkozlem/article/view/7792/6416

10. az erdőmérnök elemi feladatai, akikre a fő hangsúlyt fektetném
Ide azokat a feladatokat sorolnám, melyek elvégzéséhez az erdőmérnöki tudást feltétlenül használni kell.

10.1 az új helyzethez leginkább alkalmazkodó fafajok új listájának fokozatos előállítása, az alkalmazkodó fafajok folyamatos keresése,
10.2 a leginkább alkalmazkodó fafaj kiválasztási módszertanának kutatása, a leghatékonyabb módszer megtalálása,
10.3 a klímazónák, mint kategóriák egyértelmű fogalmi elkülönítése,
10.4 az sztyepp és az erdős-sztyepp legvalószínűbb területei földrajzi elhatárolása, a fafajlista függvényében!
10.5 a sztyepp területek kivonása az erdészeti tevékenységből, (ezekre eddig nem születtek meg a szakma speciális előírásai)
10.6 az erdős-sztyepp területek erdőgazdálkodásának meghatározása,
10.7 a társszakmák)pl. meteorológus, agrármérnök, vízügyi mérnök, genetikus, jogász, közgazdász) eredményeinek állandó figyelése, a munkájukhoz folyamatos információk részükre átadása at erdőmérnökök részéről, a munkájuk célszerű befolyásolása.

Hasznos lenne ezeket a fő feladatokat nevesíteni, majd hozzá végrehajtási határidőket meghatározni minden esetben, ahol csak lehetséges!

11. az agrárium, mint követendő minta
Társszakma tudományával együtt megoldandó feladat!
Itt elsősorban a talajművelés agrár reformjának, a mikrobiológia reneszánsza eredményeit kellene átvenni, tehát ez megint nem erdőmérnöki feladat.

12. az erdészeti jog, és az erdészeti szabályozás szerepe
Társszakma tudományával együtt megoldandó feladat!
Mint az előbbiekből látható az erdészet jogászainak főleg a sztyepp és az erdős-sztyepp kategóriák jogi szabályozásával kellene valami teljesen újat alkotni.
2025. X. 20. Szalai Károly úr, csoportvezető, Stratégiai, Vidékfejlesztési és Erdőgazdálkodási Igazgatóság, NAK
„Igen, a szabályozás és a támogatáspolitika sem közvetlenül klímaadaptációs terület, az itt munkálkodóknak elsősorban a szakmailag letisztult javaslatok „lekottázásában" van (lesz) feladatuk."

2025. X. 26. Tölgyesi Csaba PhD úr, MTA-SZTE MTA-DE Lendület Funkcionális és Restaurációs Ökológiai Kutatócsoport, csoportvezető, Ökológiai Tanszék, Szegedi Tudományegyetem
„A homoki erdők problémáját az erdőtörvény pár bekezdésének frissítésével meg lehetne oldani: **A felújítási kötelezettség alól lehessen már előre mentességet igényelni, és ha mégis felújítaná a tulajdonos, már az elejétől lehessen felnyíló erdővel tervezni. És ha ezt akarja a tulajdonos, a hatóságnak**

ne legyen jogköre ezt meggátolni vagy szankcionálni. Emellett fontos, hogy a tájhasználatváltás lezongorázása ésszerűen menjen, mert ha túllegelteti ezt követően a területet, ugyan olyan sivatag lesz, mint a homokfásítás előtt. Azt a sivatagi állapotot nem a fák hiánya, hanem a túllegeltetés okozta."

2025. X. 25., Dr. Dombi Áron úr, agrárerdész, Törtel
„Szeretném felhívni a figyelmüket arra, hogy az erdészeti helyzet kritikus, és sajnos nem lehet tovább várni. A jelenlegi késlekedés komoly kárt okozhat, és minden napnak jelentősége van.
Az eddig alkalmazott intézkedések eredményei egyértelműen azt mutatják, hogy a túlzott kontroll és késleltetés nem szolgálja sem a gazdák, sem az erdők érdekeit. Éppen ezért kérem, hogy adjanak szabad kezet a helyi gazdáknak a szükséges beavatkozások elvégzésére.
A közösségi médiában közzétett tapasztalatok és posztok is alátámasztják, hogy sürgős, gyakorlati döntésekre van szükség. Minden további halogatás további károkat okozhat, amelyek megelőzhetők lettek volna."

13. a pénz szerepe
Társszakma tudományával együtt megoldandó feladat!
Érthetetlen az ezzel kapcsolatos némaság, 30-40 év kapitalizmus után. Nyilvánvaló, hogy nem bármi áron kell erdőt ültetni, továbbá az is, hogy az erdő nem lehet a társadalom pénztemetője. Minden befektetés előtt számolni kellene a megtérülést. Új, jó lehetőségnek tűnik az erdő „szolgáltatásainak" forintosítása.

Válaszok a feltett kérdéseken TÚL
2025. X. 16., Dr. habil. Frank Norbert PhD, dr. jur., egyetemi docens úr
„Az Ön által idézett cikkel az volt a célom, hogy felhívjam a kollégák figyelmét egy hatályba lépett, és nálunk is alkalmazandó jogszabályra. Az Ön emailja azt jelenti, hogy a célomat elértem."
„Az Ön által feltett kérdésekre jogi válaszokat a csatolt fáljban talál; a szakmaiakra pedig közös gondolkodás után a terepen, a kutatásban, … dolgozó kollégák bizonyára, ha nem is mindenben kielégítő, de használható megoldásokat fognak találni, fogunk találni. (Reméljük!)"

2025. X. 20., Szalai Károly úr, csoportvezető, Stratégiai, Vidékfejlesztési és Erdőgazdálkodási Igazgatóság, NAK
„Figyelemre méltó alaposságú tanulmányodat nagyon köszönjük, öröm volt olvasni!"

„Az Erdészeti Klímaadaptációs Fórum egyik életre hívójaként szeretnék válaszolni.”
„Mi is úgy gondoljuk, hogy a klímaváltozásra adott ágazati válaszok tekintetében a Fórum első két munkacsoportjának van meghatározó szerepe, ők adják a szakmai megalapozást a megcélzott klímaadaptációs folyamathoz.”

2025. X. 24., Dr. Szarka László Csaba úr, geofizikus, egyetemi tanár, az MTA tagja
„Erdészeti szakkérdésekbe nem szeretnék belemenni, mert ezekhez nem értek. Amit a klímaváltozásról írtam geofizikusként (pl. az Erdészeti Lapokban), abban bárkivel hajlandó vagyok vitázni.”

2025. X. 24., Dr. Horváth Adrienn úrhölgy, egyetemi adjunktus, Erdőmérnöki Kar, Környezet- és Természetvédelmi Intézet
„… én nem tudom az Ön által összeállított anyagot érdemben véleményezni, mivel a szakterületem nem kapcsolódik a klímaváltozáshoz, mert városi talajok szennyezésével foglalkozom.”
Íme, egy korrekt válasz. Válaszolt, de nem mondott véleményt.
Nem lehet, hogy a magas beosztású oktatók véleményszabadsága is korlátozott? Végül is itt az Erdőmérnöki Kar egyik Intézetének oktatójáról lenne szó, és nem a Testnevelési Egyetem oktatójáról. Ez nem a röghöz kötés maga?
Rendkívül fontosnak tartom az Erdőmérnöki Kar oktatóinak véleményét beforgatni, felhasználni. Nagyon sajnálom, hogy ez most elmaradt.

2025. X. 25., Dr. Dombi Áron úr, agrárerdész, Törtel
„Az Agrárminisztériumra ezen a téren nem lehet számítani, ezért nélkülük kell megoldani a helyzetet. 2025 "szerencsés" év volt, 2026-ban ha nem cselekszünk összeomolhat nem csak a Homokhátság vegetációja, hanem a homokhátsági gazdálkodók tömege.”
„Ajánlom facebook csoportom
https://www.facebook.com/groups/24484782817853081/?ref=share
YouTube csatornám
https://www.youtube.com/@arondombi4589”

Törtel, a sztyeppe zónában.
Küzdelme az erdőért: Erdő a sztyeppén? A zöldet – bármi áron elv szerint.
https://www.youtube.com/watch?v=OW8bzY17zOA
Ő naponta elszenvedi, a saját bőrén érzi a kiszáradás, az aszály kárait.

Lentebb beidéztem Mátyás professor úr könyörgését. E helyen azért említem, mert a dolgok összefüggnek. Megúszható lett volna dr. Dombi úr kínlódása a képtelenséggel, ha meghallgatta volna a könyörgést.

2025. X. 25., Dr. Mátyás Csaba úr, okl. erdőmérnök (Tharandt, Szászország, NDK), ny. egyetemi tanár, akadémikus (2004.)

„Barátaim, Annak ellenére, hogy szó szerint **több mint 30 éve (a legutóbbi évekig kevés eredménnyel) félrevertem a harangokat**, nem gondolnám, hogy **jogalap nélküli magánakciók** jó vért szülnének az erősen védelempárti, nem-erdész körökben, akiknek a kommunikáció és a jog mezején jobb lapokat osztanak. A közelmúlt eseményei azonban azt igazolják, hogy a **rendeleti vonal**on lehet eredményt elérni, ha hangos felháborodással vegyesen is. Az ezen a vonalon **szakértelemmel és kapcsolatokkal rendelkező hozzáértők** vannak felhíva további lépések elősegítésére."

- A dolgozatomban felvetetett 13 kérdésem, problémám közül sajnos egyet sem talált megválaszolásra méltónak. Ezt a hiányt igyekeztem pótolni a Professzor úr korábbi megszólalásaiból idézve.
- Az akadémikus úr véleményét közvetlenül dr. Dombi úr válasza után tette közzé. Az ebben említett tények váltották ki az észrevételkét? (Pirossal RM emelte ki a lényeges részeket)
- A „több, mint 30 …" résszel mindjárt az elején rögzíti a saját helyét: mindenki előtt.
- Ugyanitt elismeri az első időszak eredménytelenségét. **Tartok tőle, hogy „a harangok félreverése" már akkor sem volt elég, mint ahogyan az akadémikus úr is elismerte.** A 30 év végén szerintem azért mozdult meg az ügy, mert a vízhiány, az aszály miatti kár elérte a társadalom nagy részét, a kár társadalmiasult, mértéke letagadhatatlanná lett.
- Bevezeti sajnos a „jogalap nélküli magánakció" fogalmát. Mivel a véleménye dr. Dombóvári úr bejegyzését közvetlenül követi, ez kissé furcsa. Miféle ez a jogalap nélküliség? Ugyan mitől lenne magánakció, amiről dr. Dombi úr ír, mint akit ténylegesen – és nem elméletileg - érint az aszály?
- Továbbá: „védelempárti" „nem erdész" köröket is említ. Dr. Dombi úr ilyen lenne? Sajátos, hogy az Erdészeti Lapok cikkírói közül kiszoruló erdőmérnökök esetén nem szólalt meg, pedig az őket onnan kiszorítók valóban „nem erdész" körök.
- További homályos fogalma a „rendeleti vonal", melyet sikeresnek nevez.
- A „szakértelemmel és kapcsolatokkal rendelkező hozzáértők" vannak felhívva – kitétellel mintha felülről akarná diktálni azok körét, akiktől a megoldást várja.

A régi elvek szerint: a szakértő nem az volt, akinek jogosultsága lett, hanem az, akit valakik annak kineveztek. Csak nem akarja a szakemberek körét korlátozni már a legelején?

- Egyébként nagyon érdekes az, amit az életrajza mesélésekor említ: kidolgoztak a vezetésével egy ún. szakértői rendszert, amely az ország bámely pontjára rámutatva kiírja az ott ültethető fafajok listáját.
  https://www.youtube.com/watch?v=yNEst6znEfY
  Az 1:22-től mondja: amivel ma akadémikusként foglalkozik az a klímaváltozásra készülés! Ezt a fogalmát telitalálatnak érzem. Mert ez nem más, mint az egész világ által használt **alkalmazkodás a klímaváltozáshoz**.
  1:23-tól említi a döntéstámogató rendszerét: az elültetett fafajoktól milyen hozam várható. Az új rendszerben nyilván csak azok a fafajok vannak benne, amelyek ma elfogadottak, azaz már ma elavult, mert a klíma kiment fák alól!
  1:24-től: „Manapság mindenki fát akar ültetni. … **Könyörgöm: azért először nézzük meg, hogy szabad-e oda egyáltalán fát ültetni? … Meg kell nézni, hogy a kiszemelt helyre szabad-e, lehet-e erdőt ültetni.”**
  Javaslom, hogy ezen a nyomon menjünk tovább.

A Magyar Szemle 2019-es 9-10. számából vett idézetek.
https://magyarszemle.hu/data/Lapszamok/2019/MagyarSzemle_2019_Resz5.pdf
A cikk címe:
„Sötét felhők a magyar erdők felett”. Amikor a magyar sötét felhőket említ, akkor valamilyen közelgő nagy vészre akarja a figyelmet ráirányítani. A címválasztás ebben az esetben elég szerencsétlen, hiszen itt éppen az a nagy baj, hogy NEM gyülekeznek azok a sötét felhők. Ha gyülekeznének, eső esne, és megszűnne az aszály: De jó is lenne, ha gyülekeznének.
„… a Kárpát-medence domb- és síkvidékén a zárt koronaszintű erdei ökoszisztémák **létfeltételének a határán** vagyunk.”
„Itt konkrétan ki lehet mutatni **a növekedés visszaesését** a csökkenő csapadék és emelkedő hőmérséklet hatására, amely jelzi a tolerancia határát. A gyakorlatban a tolerancia túllépését követő **pusztulás**t általában szélsőséges időjárási viszonyok (aszályos évek) váltják ki, amelyet rendszerint - **a lecsökkent vitalitás** miatt - antagonista (fogyasztó) szervezetek tömeges fellépése erősít.”

Kissé konkrétabban:

„… az Ásotthalmi Erdészet kezelésében lévő állami erdőterületen kb. **750 hektáron** – nem válogatva a fafajok között – gyakorlatilag **kiszáradt az idős- vagy középkorú faállomány**, és úgy tűnik, akár már jövőre hasonló sors várhat **további 1250 hektárnyi** erdőre. Ha ehhez hozzávesszük a többi erdészetet, valamint a magánerdőket, akkor a kár tízezer hektáros nagyságrendű."

„A károsodott faállományok megújítására **eddig alkalmazott erdőfelújítási technológiák sorra eredménytelennek bizonyulnak**. Az erdőterületeken kényszerűségből alkalmazott intenzív talajművelés is jellemzően már **csak néhány évig biztosítja az elültetett facsemeték életben maradását**. A faállomány kiszáradása miatt még az egyes fafajok esetében eddig eredményesen alkalmazott sarjaztatás is ellehetetlenülhet."

Ennyit a harangkongatás eredménytelenségéről. Még mindig csak a szobatudósok általánosítgatnak?

„Első éves feketefenyő mesterséges erdősítés"=a magyar pénztemető

Ez a világ csak ennyit képes eltartani. Miért nem hisszük el?

Hányszor futnak még neki a „erdőt bármi áron" elvnek? Ez maga az erdős-sztyepp, szemben a zárt erdő fantomjával. Nem képesek leszállni erről a lóról?

De hová ettek a feketefenyők? A természet bizonyítja, hogy ez nem az erdő, hanem az erdős-sztyepp birodalma. A kép azt is igazolja, hogy az akadémikus úr könyörgését a gyakorlat sem veszi figyelembe!

„Ezek alapján megalapozottan merülhet fel az a kérdés is, hogy képesek vagyunk-e, akarunk-e ezeken a területeken továbbra is zárt erdőt fenntartani és

erdőgazdálkodást folytatni, vagy egyes területeken ehelyett a megváltozó termőhelyi viszonyokhoz jobban illeszkedő, a környezetvédelmi funkciókat talán ugyancsak ellátó növénytársulásokat – nyílt vagy fás pusztát esetleg kisebb erdőfoltokkal – alakítunk ki?

A szakma még 2025-ben is csak a kérdés megfogalmazásánál tart?

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/iismet-a-del-alfoldon-jartak-az-erdeszeti-klimaadaptacios-forum-szakertoi

Nagyon lényeges fogalmakat használ: a lecsökkent vitalitást, a növekedés visszaesését, a fatermő-képesség drasztikus csökkenését, és a pusztulást. Az „egészségügyi fakitermelés" egy mellébeszélős, eufémista fogalom. Magyarul az elpusztult fák kivágását jelenti.

„Az elmúlt két évszázad során az állami erdőkben és nagybirtokokon már túlsúlyba kerültek az elegyetlen, egykorú erdők és visszaszorultak a gazdaságilag kevésbé hasznosítható fafajok a naturális és **gazdasági hozam maximálása** miatt."

Azaz, a ma látható erdők nem az erdészek tudatlansága következményei. Hanem a **profithajszáé**. Akkor igazi kapitalizmus volt.

„Az Alföldön például az erdőterület **több mint 70 százalékát** borítják a nem őshonos fajok vagy ültetvények. Országosan legelterjedtebb fafajunk, 28 százalék részaránnyal, már jó ideje nem a tölgy, hanem az Észak-Amerikából behozott akác!"

„Különösen nyugtalanító az erdőterület jövője szempontjából a Kárpát-medencében eddig nem tapasztalt **sztyepklíma a fenyegető, nagy területű megjelenése a közvetlenül előttünk álló évtizedekben**."

Ez lesz az új adottság! Mikor fogadjuk el? Mikor kezdünk EHHEZ alkalmazkodni?

„… a század végére egyenesen katasztrofális lehet, amely - figyelem! - egyetlen erdő-generáció alatt következne be.

Nagyon kevés az időnk!

„Lesz-e, marad-e erdő Magyarországon?"

Nem tűnt fel az Akadémikus úrnak, hogy nem erdőmérnökök kezdeményezték a klíma ügyeivel való kiemelt foglalkozást? Hiszen **az Erdészeti Klímaadaptációs Fórum előterjesztője a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara volt 2025. VII. 30-án?**

https://www.nak.hu/tajekoztatasi-szolgaltatas/erdogazdalkodas/109114-hivatalosan-is-megalakult-az-erdeszeti-klimaadaptacios-forum-uj-szakaszban-a-kozos-strategiaalkotas

Nem kellett volna őket is kiszorítani, a nyilatkozata szerinti elvek miatt, mint „jogalap nélküli magánakciózókat"?

Vagy nagyon is feltűnt, és nem a sértődöttsége mondatta Mátyás professzor úrral az utoljára adott véleményét?
Milyen érdekes, hogy eme grémium tagjai a 13 kérdésemre eddig nem nyilvánítottak véleményt. Csak nem kiválasztottak, akik ezzel oltárra emelkedvén nem akarnak a korpa közé keveredni, az elkülönülés emelkedettsége lenne ez? Bár az is lehet, hogy a dolgozatomat meg sem kapták.

2025. X. 26. Tölgyesi Csaba PhD úr, MTA-SZTE MTA-DE Lendület Funkcionális és Restaurációs Ökológiai Kutatócsoport , csoportvezető, Ökológiai Tanszék, Szegedi Tudományegyetem

„Mindeközben az árterek és domb- illetve hegyvidékek párhuzamos erdősítése mellett nem kéne félni, hogy Magyarország erdőterülete csökken, csak mert a klimatikus és gazdasági realitásokhoz igazítjuk a homokterületek erdőgazdálkodását.”

„Javaslom megtekinteni a témával kapcsolatos videónkat, amit a Zöld Gerillával készítettünk, illetve a vonatkozó szakcikkeinket. Elég sokan hallottak róluk, kár hogy vagy nem hiszik el a tartalmát, vagy nincs meg rá a döntéshozói akarat, hogy a bennük foglaltak szerint megtegyék a megfelelő lépéseket.”

https://www.youtube.com/watch?v=rTizqy8YA8Q”

Tölgyesi Csaba[1, 2*], Bátori Zoltán[1], Deák Balázs[3], Erdős László[2, 4], Hábenczyus Alida Anna[1], Kukla Luca Sára[1], Török Péter[2, 5], Valkó Orsolya[3] és Kelemen András[5, 6]

[1]*Szegedi Tudományegyetem, Ökológiai Tanszék, 6726 Szeged, Közép fasor 52.*

[2]*MTA-DE Lendület Funkcionális és Restaurációs Ökológiai Kutatócsoport, 4010 Debrecen, Egyetem tér 1.*

[3]*Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet, Lendület Vegetáció és Magbank Dinamikai Kutatócsoport, 2163 Vácrátót, Alkotmány u. 2–4.*

[4]*Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet, Kísérletes Vegetációökológiai Kutatócsoport, 2163 Vácrátót, Alkotmány u. 2–4.*

[5]*Debreceni Egyetem, Ökológiai Tanszék, 4010 Debrecen, Egyetem tér 1.*

[6]*Horizont Természetvédelmi és Tudományos Egyesület, 4032 Debrecen, Hollós u. 8.*

[*]*E-mail:* festuca7@yahoo.com

Aktiválja a
Aktiválja a Wir

Összefoglaló: A Duna-Tisza közi homokhátságon az 1970-es évektől jelentős szárazodás figyelhető

https://ojs.mtak.hu/index.php/termvedkozlem/article/view/7792
https://ojs.mtak.hu/index.php/termvedkozlem/article/view/7792/6416

Fentebb beidéztem Mátyás professzor úr könyörgését. E helyen azért említem, mert a dolgok összefüggnek. Megúszható lett volna a Homokhátsági rontott erdő tömeg, ha a korabeli erdőtelepítők meghallgatták volna a professzori könyörgést. Minden új erdő telepítésekor is a figyelmükbe kell idézni, hogy hasonló értelmetlenséget ne kövessenek el.

2025. X. 29., Palánki Gábor úr, erdészetvezető, Tamási Erdészet, Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.

Bár az erdészetvezető úr az egyes témáimra rételesen reagált, mégis ide tettem, hogy rövid válaszai ne aprózódjanak szét.

1. „A növényborítás fokozatait így kell értelmezni, de makroklimatikus szinten ez nem feltétlenül jelent homogén borítást, mivel helyi mikroklimatikus tényezők (pl. kitettség, többletvíz, stb.) ezt befolyásolhatják bármely irányba.
2. A klímafogalmak a FAI index alapján lettek meghatározva, ezek gyakorlatilag lefedik a leírtakat, de csak az előzőekben leírt kitétellel.
3. Meghatározhatók, bárki számára elérhetők ezek az adatok egy mérsékelt és egy pesszimista forgatókönyvre. http://www.ertigis.hu/siteviewer.htm
4. A klímazónákat a honos fafajok adják, ezeket használjuk. Természetesen lehetnek olyan fásszárú fajok, amelyek az általuk sztyeppei klímában megmaradnak, ez esetben a növényborítás az adott klímában más lehet.
5. Ilyen fafajok lehetnek szép számmal, de ezek egyike sem honos nálunk.
6. Az arborétumokban ilyen jellegű kutatás folyik, de nem minden arborétum alkalmas erre. Az arborétumok jellemzően kedvezőbb termőhelyen állnak, nem fognak kiválasztódni az alkalmas fajok, ugyanakkor pl fagytűrés és egyéb tulajdonságok tekintetében jó referenciák lehetnek.
7. Nem tudom, hogy hogy tudna segíteni a genetika, nem értek hozzá.
8. A vadállomány témája részben tudományos kérdés, de a bizottság munkája éppenséggel a szándék összehozása. Ez egyelőre elég nehéznek tűnik.
9. A vizet a tájba tudományos és gyakorlati kérdés. A program kiforratlan, képviselni kell az erdészeti szempontokat is, különösen azért, mert több évtizedes időtávban lehet csak eredményt elérni.
10. Ebben a pontban egyetértünk.
11. A vízkímélő művelés átvétele nem megy egy az egyben. Éppenséggel ez egy nagyon fontos kutatási terület kell legyen, nem elhagyandó!
12. Jogi rendezés az elméleti megoldások gyakorlatba ültetése szerint kell legyen. Ez egy folyamatos tevékenység, van is erre munkacsoport.
13. Pénzügyekkel foglalkozó munkabizottság is van.”

Az észrevételeim:

Kissé rövidre, sommásra sikerült ez a válasz.

az 1-hez: nem értem. A borítás homogén vagy inhomogén léte szerint különítik el a kategóriákat.

A 3-hoz: nem bárkinek, vagy akárkinek kell érteni, hanem az erdőmérnököknek.
A 4-hez: ez kissé zavaros. Az „adott klíma” nem a jövőbeni magyar klíma? Nem kellene éppen minél előbb gyarapítani a szárazságtűrő fafajok számát?
Az 5-höz: és akkor ki is lesznek hagyva?
A 6-hoz: senki sem írta azt, hogy minden arborétum alkalmas.
A 7-hez: bízzuk ezt a genetikusokra! Nekik vannak módszereik a szárazság tűrésének javítására.
A 8-hoz: szerintem egyáltalán nem tudományos kérdés! Miféle szándékot tetszik írni? Az országos fővadász kinyilatkozása semmi? Vissza tetszik zuhantatni a témát a mai káoszba? Már minden világos, már minden tudható. Így ez egy egyszerű politikai kérdés. Mindenki vadászkodni akar. A vadásztársaságok egy része hatalmi szerepet visz, tulajdonképpen döntéshozó klikkek. Fel merik-e vállalni az ezzel szembemenést, vagy marad a borzasztó erdőkár inkább, beáldozzák az erdőket – ez a kérdés. Kár itt mellébeszélni.
A 9-hez: a vízügy legkiforrottabb programja ez. Lehet, hogy nem tetszik ismerni? Mondható: a vízügy paradigmát váltott, és ennek megfelelően ki is dolgozott terveik is vannak. Kész programjaik vannak beárazva. Mind a Tisza-völgyére, mind a Homokhátságra.
A 11-hez: miért kellene a művelésnek vízkímélőnek lenni? Nem az elhagyását javasoltam!

2025. X.30. „Erdők a homokhátságon, jelen és jövő” című film.
https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/erdok-a-homokhatsagon-jelen-es-jovo-az-erdomania-uj-dokumentumfilmje
Egy film a KEFAG Zrt. működési elveiről.
Ez egy visszalövés!
A kezdő lövést dr. Tölgyesi Csaba adjunktus úr (Szegedi Tudományegyetem ökológusa adta le, aki dolgozott Kelet-Ukrajnában és ott látta mindazt, ami itthon várható, ami előtt állunk.
„Dr. Tölgyesi Csaba ökológus kutató azt állítja (egy videójában-RM), hogy **a Homokhátságon a faanyag-termelés** a jelenlegi környezeti és jogszabályi keretek között **nem gazdaságos** tevékenység.”
A videó címe: „Láthatatlan sivatag – mennyi víz marad a nyárra az erdőben és a gyepen?”
https://www.youtube.com/watch?v=rTizqy8YA8Q
„… a homokhátsági faanyagtermelés gazdaságtalanságáról panaszkodott.” A jelenlegi gazdálkodás ráfizetéses!
https://qubit.hu/2025/10/06/mit-keres-egy-fenyoerdo-a-kiszaradofelben-levo-homokhatsagon
Majd erre

„„A Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. (KEFAG Zrt.), egy állami tulajdonú vállalat, felszólította a Zöld Gerilla Mozgalmat, hogy távolítson el YouTube-csatornájáról egy videót”, azaz ezt a videót.
https://qubit.hu/2025/09/11/tudomanyos-kritika-miatt-toroltetne-egy-videot-a-youtube-rol-a-kiszarado-homokhatsagon-gazdalkodo-allami-erdeszet

Biztos, hogy jó húzása volt ez a KEFAG-nak? Nem lehetett volna konkrétumokat bevetve rendesen beleállni?

„A KEFAG egyébként Tölgyesi azon állítását kifogásolja, amely szerint a mára gyakorlatilag félsivataggá vált Homokhátságon tevékenykedő cég **„fakitermelő ágazata nem gazdaságos”**, a szálláshely-szolgáltatással és egyéb ágazataival ellentétben. A vállalat azt állítja, hogy a fakitermelés „eredménye kiemelkedő” és „ennek az ágazatnak a jövedelmezősége fedezi pl. a közjóléti feladatvállalásaikat, így az ökoturisztikai objektumaink (ld. erdei szálláshelyeink) működtetésének költségeit is”.”
https://qubit.hu/2025/09/11/tudomanyos-kritika-miatt-toroltetne-egy-videot-a-youtube-rol-a-kiszarado-homokhatsagon-gazdalkodo-allami-erdeszet

A videó készítői szerint a KEFAG haszna nem a fatermelésből, hanem az állami támogatásból ered.
Ezután jött a KEFAG visszalövése: az erdők a homokhátságon című videó.

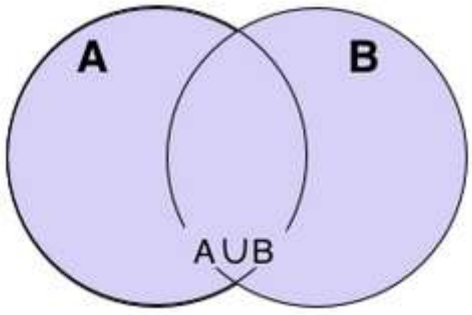
Mielőtt a videót megnéznénk, még érdemes néhány fogalmat megismerni.

Mi az a határtermőhely?
„A **határtermőhely** egy erdészeti fogalom, amely általában azokat a területeket jelöli, ahol az **adott fafaj vagy erdőtípus már a tűrőképessége határán**, vagy ahhoz közel tud megélni.
Ezek a termőhelyek a **kedvezőtlen** talaj- és/vagy **vízellátási viszonyok jellemzők.**
…
Röviden: olyan szélsőséges környezeti feltételekkel rendelkező termőhely, ahol az erdő már nehezen, a tűrőképessége határán tud megmaradni.”
https://gemini.google.com/app/279474df7fdc7f57?hl=hu
Ahol az erdő már rosszul érzi magát. Ahol az erdő már beteges, könnyen megbetegszik. Ahol az erdő könnyen esik az ellenségeinek áldozatul. Ahol az erdő alig termel haszonfát.
Ilyen terület a Homokhátság, ahol a KEFAG Zrt. dolgozik.
https://gemini.google.com/app/24f119a10ea4c881?hl=hu

A záródás

Gondolatban menjünk be a Börzsöny vagy a Mátra erdőrengetegébe. A fák koronái a fák növekedésével összeérnek.
„Ha a faállományon belül a fák koronavetületét vízszintes síkon ábrázolnánk, a koronák között folytonossági hiányokat, illetve átfedéseket tapasztalhatnánk. A záródás egy faállomány szerkezetének olyan viszonyszáma, mely megadja, hogy mekkora a fák által elfoglalt terület aránya a faállomány teljes területéhez képest."
„Ha pl. a záródás: 0,6 (azaz: 60%), ez azt jelenti, hogy a fák koronáinak vízszintes vetülete együttesen csak 0,6-ed részét (60%-át) teszi ki az erdőrészlet egész területének." Ebben az átfedések nincsenek benne!
https://hu.wikipedia.org/wiki/Koronaz%C3%A1r%C3%B3d%C3%A1s
„A záródás azt fejezi ki, hogy az erdőterület hány százalékát borítják a fák koronái."
„**Lombsátor-záródás:** Azt mutatja, hogy a **lombkoronaszint** (egységként elképzelve) **vízszintes vetületének területe** hány százalékát fedi az erdőrészlet egész területének. Ez az érték **nem lehet 100%-nál nagyobb**, és jellemzően az üres hézagokat becslik meg és vonják le 100%-ból."
https://gemini.google.com/app/d7760bf24892a89c?hl=hu

A záródás a halmazelmélet segítségével:
Az unio képzás egy halmazelméleti művelet.
Két halmaz – A és B – uniója AUB, azaz az átmetsző részek, at ami mindkettőben benne van, csak egyszer számít!:

Minden fának van egy koronája. Minden koronának van egy vetülete az alatta lévő síkon. Itt ezek az előbbi halmazok: A, B, stb.
Ezek uniója pedig a lombkorona sátor vetülete. E vetület területe/teljes alapfelület területe = a záródással.

Van, amikor a fakoronák NEM érnek össze:

https://www.borsonline.hu/utazasi-magazin/2021/08/madagaszkar-sziget-majomkenyerfak-utja-baobab

https://esotanc.hu/info/szavanna-eghajlat-jellemzoi-novenyei-es-allatvilaga/

https://depositphotos.com/hu/photo/tall-tree-dominates-landscape-bright-blue-green-361760384.html

Hazaérve a Homokhátságra:

...

TOVÁBBI VIDEÓK

Erdők a Homokhátságon – jelen és jövő
Megnézen...
Megos
aváltozás • Az éghajlatváltozás az
jlat tartós és jelentős mértékű...
ÁBBI VIDEÓK

Erdők a Homokhátságon – jelen és jövő
Megnézen...
Megos
változás • Az éghajlatváltozás az
lat tartós és jelentős mértékű...
BBI VIDEÓK

A tájat erdőfoltok, facsoportok, bozótosok és fátlan gyepek, nyers talajfelszínek borítják mozaikszerűen, azaz hézagosan. Ez az erdős-sztyepp!

A videó pedig: (**az én véleményemet színeztem**)
A KEFAG véleménye tanulságos lehet mindannyiunknak!
0:15:
Sulyok Ferenc vezérigazgató úr, erdőben és nem erdős-sztyepp területen nyilatkozik, mely nyilván értéknyilvánítás az „igazi” erdőről.
Ezek az erdők szenvednek. Száradnak, pusztulnak.
2:50
A klímaváltozás elért eredményeket nullázhatja.
Kérdés lehet, hogy ezek az erdők meddig maradhatnak fönn.
5:00
Azt látni kell, hogy erdő-sztyepp klímában vagyunk. Ez semmiképp sem mondható erdős tájnak. Ezek az erdők visszaszorulhatnak. Megindul a sztyepp irányába egy természetes folyamat. Kell az erdész gondoskodó keze, hogy ne hagyja elpusztulni. (?)(?)(?)
Ezek szerint az embert erősebbnek érzi, mint a klímaváltozást, mintha az embernek lehetne erre bármilyen hatása is.

Egy kicsit mintha a természetet legyőző ember mindenható ereje tükröződne vissza, aki képes még akár a folyók irányát is megfordítani! De ennek a gondolatnak már befellegzett. Nem lenne szabad a természettel harcolni!

A vezérigazgató úr elismeri, hogy a KEFAG az erdős-sztyepp klímában foglal helyet. De mintha nem hallaná, hogy a KEFAG területének nagy része átmegy a sztyepp klímába, ahol nem lesz elegendő víz a fának.

Félek attól, hogy a mindenható ember majd igyekszik bebizonyítani, hogy a sztyepp is erdővé alakítható! Másutt ezt úgy mondták, hogy zöldet bármi áron!

Ez csak egy lépésre van attól, hogy termeljünk banánt és fügét az Északi-sarkon.

15:10:
A homokfásítás sikere reményt ad a mostani feladatok megoldására.
21:20-:28:30
Az akác szerepének méltatása hosszú perceken át. A riport egyetlen témája sem kapott ekkora kiemelést! Ez nagyon érdekes, mert az akác megítélése erdészek között sem egyértelmű. **Az a gyanúm, hogy a vezérigazgató úr súlyosan téved az akáccal nagyarányú pártolásával, propagálásával, terjesztésével kapcsolatban**.

„A **fehér akác** (*Robinia pseudoacacia*) **nem őshonos** fafaj Magyarországon és Európában.

- **Eredet:** A fehér akác **Észak-Amerikából** (főként az Egyesült Államok délkeleti részéről) származik.
- Európai betelepítés**:** Európába a 17. század elején (1600-as évek) hozták be díszfaként.
- Magyarországi elterjedés: Magyarországra a 18. század elején került, és Tessedik Sámuel munkássága révén kezdődött meg a tömeges telepítése, főként az alföldi futóhomok megkötésére.
- Jelenlegi helyzet: Olyannyira elterjedt és gazdaságilag jelentős (faanyag, akácméz), hogy a **"legmagyarabb fának"** is nevezik, és az akácméz **hungarikum** lett. Azonban az erdészet hivatalosan **idegenhonos**, sok helyen **invazív** (özönfaj) fafajnak tekinti, mivel agresszívan terjed, és kiszorítja az őshonos növényeket, átalakítva a természeti környezetet.

  Összefoglalva: **Észak-amerikai** származású, de Magyarországon az egyik legelterjedtebb és gazdaságilag legfontosabb fafaj lett.

https://gemini.google.com/app/9973f2a6d2873130?hl=hu

Megint feljön az a bizonyos őshonosság. Lehet ezt ennyire rugalmasan kezelni? Hol van itt a következetesség?

„Az akác erdészeti megítélése **összetett és nem egyértelmű**, sokszor szélsőséges vélemények találkoznak. Magyarországon az akác az erdőterület jelentős részét (több mint **23%**-át) foglalja el, és **kiemelkedő gazdasági jelentőséggel** bír, ugyanakkor **invazív, idegenhonos fajként** is tekintenek rá.
Íme a főbb szempontok:
Gazdasági és erdészeti előnyök

- **Gyors növekedés és faanyagtermelés:** Az akác gyorsan nő, és Magyarország éves fakitermelésének jelentős részét (kb. 19%-át) adja.
- **Kiváló faanyag:** Fája tartós, kemény, sokoldalúan felhasználható (tűzifa, oszlopok, kerítéselemek, parketta, bútorfa).
- **Méhészet:** Jelentős nektárforrás, a magyar akácméz **hungarikum**.
- **Talajvédelem és talajjavítás:** Fontos szerepe volt az alföldfásításban, a futóhomok megkötésében és az erózió elleni védelemben. Gyökérzetén nitrogénkötő baktériumok élnek, ami javítja a talaj nitrogéntartalmát.
- **Klímaadaptáció:** Viszonylag jól tűri a kedvezőtlen termőhelyi tényezőket és a klímaváltozás várható hatásait (pl. szárazságot).
- **Könnyű felújíthatóság:** Jól sarjad, ami egyszerűbbé és gazdaságosabbá teszi a felújítását.

Természetvédelmi és ökológiai hátrányok

- **Invazivitás:** Intenzíven terjed, gyökérsarjakkal és magról is gyorsan szaporodik, a természetes élőhelyekről **gyakorlatilag kiirthatatlan, ha megtelepedett.**
- **Természetes élővilág veszélyeztetése:** Spontán terjedése **veszélyezteti az őshonos fafajú erdőket és gyepeket**.
- **Élőhely átalakítása:** Jelentősen átalakítja a termőhelyet:
  - Növeli a talaj nitrogéntartalmát.
  - Levelének bomlása során felszabaduló anyagok **gátolhatják a természetes erdei aljnövényzet kialakulását**.
  - Egysíkú állományszerkezete csökkenti az erdei állatvilág és a növényfajok sokféleségét az őshonos erdőkhöz képest.”

https://gemini.google.com/app/2889fb9412838d70?hl=hu

Akác és akác között igen nagy különbségek vannak.
Más az az akác a bugaci erdőben kínlódik, mely max. 5-10 m „magasra nő”, törzsének egyenes rész nincs is, tele van meddő terméssel, melyet a rontott akácosoknak hívnak. Faanyaga ipari fára alkalmatlan, csak talán tűzifának.

https://fataj.hu/2023/08/szelektalt-akacfajtak-termesztesi-technologiaja/

Teljesen más az a nyírségi, korábbi nevén árbóc akác, mely 28-30 m magasra nő, és végig egyenes a törzse, melynek nagy része értékes iparifa. A Kiskunságban ilyen akácos nehezen képzelhető el, ott ez csal mese.

2025. XI. 1. és 2.

Szeretettel emlékszem ezen a ponton, és pillanatban, néhai Zsibók András erdőmérnök és tanár úrra, aki osztálytársam volt hajdanán a szegedi erdészeti technikumban.

Látta, hogy az erdész-méhész akác-vitát elvesztették az erdészek.

Ő volt a nagy vitalitású pusztaszil, más néven a turkesztáni szil hazai elterjesztésének legfőbb támogatója, amiért sok támadást kapott.

A pusztaszil legnagyobb hazai eredményének én a Bács-Kiskun vármegyei, az 55 sz. főút melletti, szépen sikerült útfásítást tartom.

Mint mindig is állította: a pusztaszil ugyanonnan származik, ahonnan a magyar eleink mielőtt a Kárpát-medencébe bejöttek. Mi is invazívak lennénk?

Ez is mutatja, hogy az őshonosságnak nincs rendes megoldása, mely csak a káoszba, rettenetes vitákba viszi a szakmát, mely bomlasztó hatásával erősen rombolja a szakmai kohéziót. Mivel nincs a szakmának egyértelmű, és elfogadott szempont sorozata, minden esetben, minden új fafajnál várható ez a Canossa-járás?

Kedves Bandi, nyugodj békében!

Zavart és zavaros az Európai Unió álláspontja az élőlények őshonosságát, özönfaj jellegét illetően.

Ebben az esetben is használják a gyűlölt kettős mércét.
Ennek megfelelően nagyon másként kezelik a növényeket, és másként az embert.
Míg a növényi özönfajokat tűzzel-vassal irtják, ellenzik, mindenben akadályozzák, megszüntetni akarják. addig Nyugat-Európába csábítják Szíriából, Afganisztánból és a Szubszarai Afrikából a dokumentumaikat is eldobáló emberek millióit pénzzel, feltöltött bankkártyával, drága mobiltelefonnal, embercsempész szervezetek támogatásával ösztönözve, büntetve azon országokat, akik nem fogadnak szót.
Most akkor melyik döntése az igaz?
A hazai viszonyok még ebbe kevernek bele vastagon, fokozva a káoszt, ahogy előbb láthattuk.

Látható, hogy az őshonosság-história szinte napi szakmai gond, melynek, mint az előbbiekből látható, nincs rendes megoldása. Miért kellene azt magával cipelni a szakmának? Minden alkalommal parttalan vitába keveredtek az erdőmérnökök.

Ismét javaslom, hogy a szakma lépje át ezt a fogalmat, és egyetlen fafaj kiválasztó szempont a fafaj tűrőképessége, alkalmazkodó képessége, vitalitása, legkisebb károkozása legyen!

Bartha Dénes professzor úr (Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar) az akác hátrányai kapcsán több ökológiai problémát és gazdálkodási szempontot is kiemel. Munkatársakkal közösen készített elemzésében és más szakmai állásfoglalásokban (amelyeknek ő is aláírója) a következő hátrányok merülnek fel:
Ökológiai problémák és invazivitás:

- Az akác **invazív fajnak** számít, amely csökkenti a tájak regenerációs potenciálját, és veszélyezteti a pannon jellegű, természetes élőhelymaradványok megmaradását.
- Közvetlenül veszélyezteti az **oltalom alatt álló területek** (védett természeti területek, Natura 2000 területek) védelmét, ahol jelentős területet foglal el.
- Főként az erősen fragmentált természetes növényzetű erdők és gyepek (pl. homoki tölgyesek, löszgyepek) **gyors és teljes eltűnéséhez** vezethet.
- **Átalakítja a talajt**, és ellehetetleníti a természetes fajok fennmaradását.

- Az akácosok jelentős területet (az erdőterület csaknem egynegyedét) foglalnak el a **természetes erdő termőhelyek rovására**.

Gazdálkodási és közjóléti hátrányok:

- Az egyfajú, hosszú ideje egy helyen tenyésző monokultúrák **sebezhetőbbek** (pl. termőhelyi degradáció miatt).
- A faanyag minősége romlik, a **termőhely degradálódik** 2-3 vágásforduló után.
- Jelenleg az akácosok több mint 54%-a második legrosszabb, és mintegy 10%-a legrosszabb fatermési osztályba tartozik.
- A rövid vágásforduló, invazív felújítási beavatkozások, a gyomnövényekből álló gyepszint és a sivár erdőkép miatt az akácosok **alacsony rekreációs értékkel** bírnak, így az ország erdőterületének egynegyede érdemben nem szolgálja a közjóléti funkciókat.
- **Túlzott térfoglalása** a 20. század közepe óta közhely az erdészeti tudományban.

Bartha professzor és munkatársai célja a szélsőséges nézőpontok között (a teljes kiirtás és a korlátlan alkalmazás) a valamennyi érdekelt fél számára elfogadható megoldás megtalálása és a szakmák közötti párbeszéd elősegítése. Kiemeli, hogy nem helyes az akác telepítését tiltani, de kiemelten támogatni sem lenne.

https://gemini.google.com/app/60ed9c367a4fe5c7?hl=hu

Összefoglaló Bartha Dénes professzor úr (SOE Erdőmérnöki Kar) akác témájú szakmai álláspontjáról:

Bartha Dénes erdőökológus professzor az akác (**Robinia pseudoacacia**) magyarországi elterjedésével és kezelésével kapcsolatban gyakran fogalmaz meg kritikus szakmai véleményt, kiemelve annak **inváziós jellegét** és az erdőgazdálkodásra, valamint a természetvédelemre gyakorolt hatásait.

Az akác problémája Bartha professzor értelmezésében

- Túlterjeszkedés és invázió: az akác **észak-amerikai** származású, az egyik legagresszívebben terjedő **özönnövény** (inváziós fafaj) Magyarországon. Gyakorlatilag nincs olyan erdőrészlet, ahová ne jutott volna el.
- Területfoglalás: jelenleg a magyar erdők körülbelül **negyedét** az akácosok teszik ki.
- Rossz minőségű területek**:** az akácosok jelentős része olyan rossz adottságú területen (ún. akáctemetőkben) található, ahol maga az akác is szenved, a faanyagtermelés szempontjából rossz minőséget ad.

- Jó minőségű területek: ugyanakkor az akác **jó adottságú területeket** is elfoglal, amelyek sokkal értékesebb, honos fafajok jobb hasznosítását tennék lehetővé, ami szakmai szempontból nagy luxus.
- Nehéz kordában tartani: erős terjedőképessége miatt rendkívül nehéz megszabadulni tőle, az erdőgazdaságok jelentős összegeket költenek az akác visszaszorítására, gyakran csekély sikerrel.
- Természetvédelmi ellentét: Bartha professzor hangsúlyozza az **erdőgazdálkodás** (akáctermelés) és a **természetvédelem** (honos fafajok és a biodiverzitás védelme) közötti **békíthetetlen ellentétet**. A természetvédők célja az önfenntartó, jó állapotú erdeink megőrzése, amit az akác inváziója ellehetetlenít (például tölgyesek helyét veszi át).

A hungarikum kérdése

- A professzor kritikusan áll a **Hungarikum** címmel kapcsolatos politikai döntéshez, mivel egy észak-amerikai inváziós fafaj hungarikummá nyilvánítását szakmailag megalapozatlannak, sőt, **képtelenségnek** tartja.
- Álláspontja szerint a vitát **szakmai érvek** alapján kellett volna eldönteni, nem politikai háttérrel.

Összességében Bartha Dénes professzor az akác elterjedését a magyarországi erdők **természetességének** és **biodiverzitásának** egyik legsúlyosabb veszélyeztetőjének tekinti, amely rontja az erdők állapotát, és komoly szakmai dilemmát okoz az erdőgazdálkodás és a természetvédelem számára.”

https://gemini.google.com/app/35a920c3d4da5047?hl=hu

Hogyan született meg mégis a döntés?

Megerőszakolták az őshonossági ideológiát? Mégsem kell az őshonossági „dumát” komolyan venni?

Lehet, hogy a méhész, a méztermelő lobbi győzött? Nem túl nagy itt a káosz?

Őshonosság kontra hungarikum az akác - egyszerre?

Vajon Mátyás akadémikus úrnak lehet-e, van-e egyértelmű véleménye a hungarikummá tett invazív (=behatoló) akácról? Nem a téma szőnyeg alá söprése ez?

21:30:

Úgy véli, hogy itt a gazdasági és az ökológiai érdek kéz a kézben jár. **Csak nehogy túl nagy ára legyen ennek az elegyítési összetételnek (szürke nyár+akác+nemes nyár).**

28:40

A bűnbaknak kinevezett nyugati ostorfán leveri mindazt, amit kihagyott az akácnál.

35:20:
Megemlítette a vízügy vízvisszatartási, sőt vízpótlási tevékenységét a Kiskunságban.

43:20:
a vezérigazgató úr dr. Tölgyesi ökológus úr gazdaságosságra vonatkozó kijelentését nem cáfolta, sőt azt a videó teljes ideje alatt szóba sem hozta.
Ez nagy kár! Mert így lényegében elismerte dr. Tölgyesi úr kijelentésének az igazát!
Használta viszont a klímavédelem kifejezést, de szerintem a klímát nem kell, vétek lenne, védeni. Ez egy értelmetlen fogalom.
Magunkat viszont annál jobban kellene! Itt megint kihallatszik a természet feletti, a már majdnem Istenné vált, a természetet átalakítani képes ember képe.

Dr. Bárány Gábor úr, termelési ezérigazgató-helyettes:
7:05:
Mit keres a Homokhátságon a fenyő? A fekete fenyő a homokfásítás legsikeresebb, a legszárazságtűrőbb fafaja. A homokfásítás kezdetén az erdei fenyő is sikeres volt, de mára kezd kikopni. De vannak olyan termőhelyeink is, ahol már nem tudjuk alkalmazni. Vannak olyan termőhelyek, melyek kikopnak a fenyő alól, ahogy a klíma szárazodik. Nem akarunk fenyőt minden eszközzel fenntartani, ahol nem lehet. Így lesznek a gyepes vegatációk. A fenyőknek FOLTOKBAN lesz jövője. A foltok, a mozaikszerű tájhasználat:

A fenti vietnámi képen a tulajdon miatt alakultak ki a mozaikok, a Kiskunságban a termőhely változás miatt.

Mi ez, ha nem az erdős-sztyepp klímakategória elfogadása. Ha körbenézünk látjuk, hogy a körülöttünk lévő lombos állományok **nem túl jó** egészségnek örvendenek. **Csúcsszáradtak.**
11:50:
A KEFAG a magokat a Balkánról, Szerbiából, Bulgáriából szerzi be 2007 óta.
12:40
Dicséri a mélyszántást, a mélyforgatást, aminél a szántásmélység 50-70 cm. **Mintha nem tudna az agrárium szántást mellőző igyekezetéről. A mai tendenciákkal ez teljesen szembe megy.** Ez segíti a csemetéket a kritikus első 3 évben, szerinte.

30:25
Dr. Haszonits Győző úr, erdőművelési műszaki vezető:
Az erdős-szteppnél az erdőnek már kevés a víz, a gyepnek pedig még sok. Erdőfoltok gyepfoltokkal váltakoznak. **Az egész vidékünk az erdős-sztyepp klímazónába esik! Itt hiába próbálnánk erdőt, zárt erdőt fenntartani! Ez nagy jelentőségű kijelentés!**

37:20:
Jóna Zoltán úr, kutatási osztályvezető:
Aleppói fenyővel kísérleteznek. Spanyol magból csemetét nevelnek. A fekete fenyőnél kétszer gyorsabban nőnek. A fekete fenyő 2 év alatt éri el a kiültethető méretet, az aleppói pedig egy év alatt.
Próbálkoztak 2000-ben elsőként az atlasz cédrussal is, de nem vált be. Kipróbálták a balkáni páncélfenyőt, a balkáni selyemfenyőt, a tengerparti fenyőt is.
Arizónai ciprusokkat kipróbáltak 30 évvel ezelőtt! A csemetekertben ezek már fányi méretűek.
Milyen nagyszerű az, ha egy cégnél ilyen remek szakemberek tényked nek!

...

Nagyon tetszik, hogy itt az őshonosságot helyesen használják nagyon rugalmasan!

Az 1 éves aleppói fenyő csemetéket olyan termőhelyre ültetik ki, ahol semmi más sem élt meg. Most velük tesznek próbát.

Nem kellene több csemetekertben újabb fajokkal elindítani a hasonló próbálkozást? A csemetekertek az arborétumok mellett a legfontosabb helyei a váltásnak!

Nem kellene a csemetekerteket a nemes célnak megfelelően koordinálni?

Nem kellene erre témára nagyobb erőt rátenni? Hiszen mindennek ez az alapja. Most ez olyan esetleges, olyan erőtlen.

Az erdőmérnöki szakma állapota, helyzete

Dolgozatomat az alábbiaknak küldtem el véleménykéréssel. Nem támogató nyilatkozatokat kértem, hanem véleményeket, melyek természetesen lehettek volna elutasítók, tagadók is.

az Erdészeti Lapok 2025. szeptemberi számában megszólalóknak:	25 fő
a Soproni Egyetem vezetőinek:	13 fő
az 1972-ben végzett erdőmérnököknek, a volt évfolyamtársaimnak:	47 fő
a soproni Erdőmérnöki Kar intézetei oktatóinak:	32 fő
összesen:	117 fő

A 2025. X. 21–ig megékezett válaszok száma: 9 fő

A semmiféle választ nem adók, a legelemibb illendőségi szabályra is fittyet hányók aránya:

(117-9)*100/117=**92%**.

Mivel a klímaváltozás divatos, látszólag sokan állnak a klímaváltozáshoz alkalmazkodásban, de sokan azok, akik nem fognak érdemben semmit sem tenni, csak ballasztként ráülnek, ott vannak. Ilyenek:

- a szakmai adminisztráció örökös első megszólalói, az első bármit üdvözlők. Nekik mindegy, hogy az erdészeti fagylaltgyártás vagy az erdészeti földrengés a téma, mindig ugyanazt mondják, a nagy semmit, a silány közhelyeiket.
- A szakma különböző szintű vezetői, akik „adják” a nevüket, ha hasznot kinéznek belőle, a jelenlétükkel „nyomatékosítanak”, de soha semmi

többet. Ők inkább már politikusok, akik nem foglalnak állást semmiben, mert abból nem lehet baj, mert így nem kockáztatják a pozíciójukat. Hiszen az ügy bármivé válhat, nekik esetleg akár veszélyessé. Ők már ezek nélkül is magas polcon ülnek. Ez eshet kútba egy sikertelen kiszólással. A tárgyalásokon ők mindig az első sorban ülnek. Érdeklődésüket csak az vívja ki, ha az ügyből újabb pozíciókat rabolhatnak ki.

- Alul vannak, akik már megégették magukat egy-egy korábbi hozzászólással. Akik már megkóstolhatták a kijáró büntetést. Akik örülnek, hogy valahogy élve kimásztak ebből az egészből.
- Végül vannak, akiket semmi sem érdekel.

A vélemény-nyilvánítás ilyen összetett dolog. És akkor jön még egy trükk: célul kitűzni egyszerre ezer feladat megoldását, évtizedes semmittevés után.

Lehet, hogy az erdőmérnököket nem érdekli a klímaváltozás? Nem hiszem.
A feltett 13 kérdésem nagy részét még szándékos félreértelmezéssel sem lehet politikai jellegűnek kinevezni. Hiszen pl. az 1. pont kifejezetten szakmai definíció lenne az eddigi maszatolás helyett. Lehet, hogy az erdőmérnököknek ezekről sem támogató, sem tagadó véleménye ne lenne? Ezt sem hiszem.

Lehet, hogy még a legszerényebb szakmai vélemény is „kiéneklésnek” minősül, melyért már valamilyen büntetés jár? Ezért lenne a tapasztalható sunnyogás? Ezért hallani, hogy a hallgatás a túlélés módja. Ezt igazolja a jelen próbálkozás?

Nem csak az én kérdéseimre nincs véleménye az erdőmérnököknek, hanem az Erdészeti Lapokban sem. Onnan is ki lettek szorítva. Más életképesebb szakmáknak kell a hely. A Lap írói között egyre kisebb arányban szerepelnek erdőmérnökök. A nem erdőmérnök képzettségűek már lapokban is leírhatnák a véleményüket, de a kiszorítási szándék akkor nem lenne egyértelmű.

A 23-i népünnepélyen kórusban kiabáltatták a jónéppel, hogy nem félünk. De mintha a 92% mást mutatna!

Lehet az, hogy a klímaváltozás nem is tudatosult az erdőmérnökök között? Lehet, hogy leéltek több évtizedet anélkül,hogy ezt neki bárki is problémának nevezte volna? Lehet, hogy a mindennapok küzdelmei kötötték le a figyelmüket?

Az a szakma, amely lemond szakmai ügyei intézéséről, megérdemli a sorsát.

Sajnálom, hogy a szakmánk ide jutott, de ez nem egy véletlen esemény, ez tudatos emberi tevékenység következménye.

A választ adóknak pedig most is megköszönöm a megtisztelő véleményüket.

A vélemények várását a dolgozat végdátumával bezárom, mert nincs értelme a további várakozásnak. A rengeteg nem válaszolónak a közel 3 hét még arra sem volt elég, hogy leírja: hagyj békén.

A téma nagyon szép, és hatalmas. Sajnálom azokat, akik az öncenzúrát valamilyen okból magukra húzták, magukkal kitoltak, és kimaradtak egy izgalmas munkából.

Szeged, 2025. XI. 7.